MIESTEN naiima

Olin saksalaisten vakoojana Suomessa

Santo Domingon tyttöbaari

Kauneutta kodissa ja työssä

Isoisten himoruokia

Anastas Mikojan – hengissä säilymisen maailmanmestari

N:o 1 – 1962

IKUISESTI NUORI

72-vuotias vanha ystävämme Charlie Chaplin

"Olen aina pitänyt iloisista perhetapahtumista" lausui muutamia kuukausia sitten Chaplin, kantaessaan vastasyntynyttä nuorinta lastaan kotiinsa sairaalasta. Chaplinin perhe asustaa komeassa kartanossa Geneven järven rannalla. 72-vuotias isä oli väsynyt mutta onnellinen saatuaan poikansa, joka on kastettu Jamekseksi, syliinsä.

TÄSSÄ NUMEROSSA m.m.:

- **Olin saksalaisten vakoojana Suomessa**
- **Santo Domingon tyttöbaari**
- **Kauneutta kodissa ja työssä**
- **Isoisten himoruokia**
- **Anastas Mikojan — hengissä selviämisen maailmanmestari**
- **Maailman verenhimoisin merirosvo**

Kirjapaino Oy Teesi
Lohja 1962

VIIKATEMIES ODOTTELEE

Miesten maailma

N:o 1 ● 1962

Päätoimittaja:
A. A. GRÖNLUND

Toimitus ja konttori: Helsinki, Oulunkylä

Tilaushinnat vuodelle 1963:
1/1 vuosi 600:—, 1/2 vuosi 300:—

Irtonumerot 100:— ?

Miesten maailma ilmestyy joka toinen kuukausi.

MERIROSVO

MAAILMAN VERENHIMOISIN

L'Ollonais aloitti vaatimattomasti, mutta pian hänellä oli useita laivoja ja alaisinaan sadoittain merirosvoja

Yksi kaikkein julmimpia ja verenhimoisempia merirosvoja joka milloinkaan on kävellyt laivan kannella, oli varmaankin Jackues Jean Davide Nan, tunnettu ehkä paremmin nimellä L'Ollonais. Jo melko nuorena miehenä hänet karkoitettiin Ranskasta Espanjan Länsi-Intiaan petosten takia.

Maihinnousun aikana onnistui nuorukaisen kuitenkin paeta, ja melko pian hän liittyi merirosvojen joukkoon, minkä muodostivat pahimmanlaatuiset rikolliset, joita milloinkaan on karkoitettu eri Euroopan maista.

Länsi-Intian merirosvojen parissa hänen nimensä tuli pian tunnetuksi ennen kaikkea espanjalaisia kohtaan tuntemastaan vihasta sekä myös siksi, että hän osoitti epäinhimillistä julmuutta ottamiaan vankeja kohtaan.

Hän oli kerran suunnannut pienen aluksensa, missä oli 21 merirosvoa miehistönä, kurssin kohti Kuuban eteläkärjessä olevaa Los Cayoksen pikkukaupunkia. Satamaan pääsyn esteenä olivat kuitenkin vihollisalukset. Kun niiden ohittaminen näytti mahdottomalta, komensi hän miehet kanuunain luo. Muutamat kalastajat havaitsivat manööverin. Heistä koko puuha tuntui epäilyttävältä, ja he purjehtivat Havannaan pyytäen kuvernööriä lähettämään vahvistuksia Los Cayosiin.

Kuvernööri oli kuitenkin kuullut, että merirosvot oli tuhottu täydellisesti Campechen luona, eikä suhtautunut varoitukseen täysin vakavasti. Vähitellen saapui kuitenkin Havannaan Los Cayoksen hätääntyneitä asukkaita, joilla oli sama pyyntö, minkä johdosta hän lähetti matkalle aluksen, missä oli miehistönä 19 miestä ja kymmenen kanuunaa. Päällikkö oli saanut kiellon palata, ennenkuin merirosvot oli tuhottu. Saadakseen käskynsä vakuuttavammaksi lähetti kuvernööri miehistön mukana myös neekeripyövelin, jonka tehtävänä oli hirttää kaikki vangit lukuunottamatta L'Ollonaisia, joka oli määrä kuljettaa Havannaan vankeuteen.

Merirosvokapteeni L'Ollonais mestasi omakätisesti koko laivamiehistön ja heitti ruumiit yli laidan hainruoksi.

Espanjalainen retkikunta lähti Havannasta ja purjehdittuaan pari vuorokautta se saapui Los Cayosin edustalle. Kapteeni tiesi, että hänen oli vaikeata tunkeutua kaupunkiin, koska se ensinnäkin oli linnoitettu ja lisäksi hyvin rakennettu. Hän päätti siksi ankkuroida aluksen Los Cayosin lähellä olevan suistoon. Hänen tarkoituksensa oli laskea miehistönsä maihin ja jatkaa loppumatka jalkaisin. L'Ollonais ei kuitenkaan ollut toimettomana, vaan hän oli purjehtinut häntä varten lähetettyä rankaisuretkikuntaa.

Tästä ei espanjalaisilla ollut aavistustakaan, sillä he luulivat merirosvojen olevan kaukana toisella suunnalla.

Havannan retkikunnan miehistö nukkui kaikessa rauhassa ainoastaan yksinäinen vahti oli jätetty hoitamaan rutiininomaista tointaan. Kahden aikaan yöllä vahti havaitsi pari pikku venettä, jotka lähestyivät alusta. Hän huikkasi heille, jolloin veneistä ilmoitettiin, että niissä olevat olivat kalastajia. Olivatko he nähneet merirosvoja? Ei, ei suinkaan. Itse he olivat tavallisia ihmisiä, jotka olivat tulleet kokemaan verkkojaan.

Keskustelun aikana olivat molemmat veneet tulleet aivan espanjalaisen aluksen viereen. Äkkiä niistä avattiin alusta kohti kiivas tuli-isku. Veneet oli lähettänyt L'Ollonais, ja ne olivat täynnä merirosvoja, jotka kiipesivät espanjalaisen aluksen kannelle. Vaikka espanjalaiset täysin yllätettiinkin eivät he halunneet antautua ilman vastarintaa. He kiipesivät puolinukuksissa kannelle aseistettuna miekoin ja tuliasein. Syntyi taistelu, mitä kesti aamunsarastukseen saakka.

Espanjalaiset tungettiin kannen alle askel askeleelta, ja viimein ruuvattiin luukut kiinni. L'Ollonais astui nyt esiin omassa korkeassa persoonassaan ja määräsi, että jokainen espanjalainen oli tuotava vuorollaan kannelle. Siellä hän mestasi koko miehistön miekallaan ja ruumiit laidan yli hainruoaksi. Viimeisimpinä, joka menetti niin nopeasti ja kätevästi päänsä, oli neekeripyöveli.

Tämä, jonka tehtävänä oli hirttää kaikki merirosvot, itki katkerasti, kun hänen vuoron-

sa tuli astua L'Ollonaisin eteen. Merirosvot säästivät ainoastaan yhden espanjalaisen, jotta tämä voisi palata kertomaan kuvernöörille mitä oli tapahtunut ja mitä tulisi tapahtumaan jokaiselle espanjalaiselle, joka joutuisi tekemisiin L'Ollonaisin kanssa.

Pelätty rosvokapteeni hankki käydyn taistelun jälkeen suuremman laivan ja purjehti kohti Venezuelaa päämääränään Maracaibo. Hän valtasi täyteen lastatun espanjalaisen kauppalaivan, mikä täten joutui onnettoman kohtalon uhriksi. Sen jälkeen hän suuntasi aluksen kohti Tortugaa, missä hän ryhtyi organisoimaan merirosvolaivastoa, minkä avulla hänen tarkoituksenaan oli ryöstää muutamia Espanjan hallussa olevia rannikkokaupunkeja, muun muassa Maracaibon.

Kunh änen suunnitelmansa tulivat tunnetuiksi, kerääntyi hänen ympärilleen lukuisasti merirosvoja. Heitä saapui Länsi-Intian kaikista kolkista. Näin suurta joukkoa rosvoja on tuskin koskaan kerääntynyt kokoon oma-aloitteisesti. Heidän lukunsa lähenteli lopulta tuhatta. L'Ollonaisin ei tarvinnut muuta kuin hyväksyä ja hyljätä valitessaan miehistönsä.

Hyvin varustautunut laivasto, johon kuului 8 alusta ja 600 miehistöön kuuluvaa, lähti Tortugasta heinäkuun lopulla 1654 suunnaten kurssin kohti Hispaniolaa. Osaston ohittaessa Cape Espadan havaitsi se laivan, joka oli matkalla Puerto Cicosta Meksikkoon lastinaan kookospähkinöitä. L'Ollonais halusi oman laivansa valtaavan kauppalaivan ja määräsi muut laivat taustalla seuraamaan taistelua. Kolmen tunnin verisen taistelun jälkeen oli L'Ollonais voittajana, ja hänellä oli hallussaan uusi laiva, jossa oli 16 kanuunaa ja lisäksi arvokas lasti. Miehistö, noin viisikymmentä miestä, oli pakoitettu siirtymään hänen palvelukseensa.

L'Ollonais jätti laivaan tarpeellisen miehistön ja määräsi sen päätepisteeksi Tortugan, missä arvokas lasti purettaisiin ja myytäisiin. Taistelun aikana olivat muut laivat olleet myös toiminnassa. Niiden oli onnistunut vallata espanjalainen alus, millä oli lastinaan ammuksia ja "pieni" omaisuus — 12000 Espanjan kultatukaattia.

Ainutlaatuisen onnensa johdosta ja koska hänellä oli rajaton luottamus itseensä, L'Ollonais päätti valloittaa Maracaibon. Kaupungissa oli siihen aikaan asukkaita n. 800 henkeä, ja itse kaupunki sijaitsi syvän lahden poukamassa. Luonnollisen puolustuslinjan muodostivat muutamat lahden edustalla olevat saaret. Lisäksi oli jokaisen kaupungin satamaan saapuvan aluksen purjehdittava pientä kanavaa myöten. Maracaibon yläpuolella sijaitsi Gibraltar, kaksikertaa Maracaiboa suurempi kaupunki.

L'Ollonais purjehti laivoineen Maracaipoon.

Lyhyen kamppailun jälkeen hän sai jalansijan saarilla, jotka suojelivat kanaosuutta Maracaiboon. Asukkaat pakenivat kauhistuneina metsiin.

L'Ollonais oli ollut niin kiinteästi mukana taistelussa, ettei hän huomannut kaupungin tyhjentyneen. Hän pommitti sitä kanuunoillaan koko päivän, kunnes hän havaitsi tuhlanneensa ruutia tarpeettomasti. Miestensä etunenässä hän massi Maracaiboon, mikä ryöstettiin täydellisesti. Seuraavana päivänä hän lähetti partioita metsiin tavoittamaan sinne ja Gibraltariin paenneita espanjalaisia. Rosvot palasivat mukanaan kultadukaatteja ja kallisarvoista omaisuutta sekä muutamia vankeja, joita he kiduttivat mitä julmimmin saadakseen heidät paljastamaan kätketyt aarteensa.

Useita vuosia L'Ollonais pysytteli rauhallisena, mutta 1666 hänestä oli oikea aika yrittää jälleen jotakin suurisuuntaista. Nicaragua oli ollut kauan hänen mielessään! Hän keräsi ympärilleen entisiä miehiään ja purjehti heidän kanssaan kohtiCape Granariasa Diosta. Oli voimakas myrsky, ja he ajaituivat Hondurasin rannikolle. Hän astui maihin pieneen Puerto Cavallo-nimiseen kaupunkiin. Se ryöstettiin sataprosenttisesti. Asukkaita kidutettiin entiseen tapaan.

Hänen aikomuksensa oli nyt muodostaa Guatemalasta seuraava toiminta-alueensa. Mutta osa rosvoista nousi vastarintaan ja luopuivat hänestä. Eron jälkeen hänellä ei ollut enää jäljellä kuin lippulaivansa sekä joukko uskollisiaan. Hän lähti merelle mutta arvioi väärin vaikealla väylällä. Laiva ajoi karille Cape Gracias a Diosin luona. Osoittautui mahdottomaksi irroittaa alusta huolimatta siitä, että he heittivät yli laidan raskasta kalustoa, mm. kanuunatkin. Ainoa keino oli laivan murtaminen pienemmiksi kappaleiksi, joista rakennettiin pienempi alus.

Kului muutamia kuukausia rakennuspuuhissa. Kun se valmistui, havaittiin, ettei siihen mahtunut puoliakaan miehistöstä. Miehistö valittiin arvalla, ja sitten jatkettiin vaarallista purjehdusta. Muutamia päiviä myöhemmin saapui pahasti pienentynyt L'Ollonaisin joukko San Juan-lahden suuhun. Täällä hyökkäsivät espanjalaiset heidän kimppuunsa ja L'Ollonaisin oli miehineen pakko paeta aavalle merelle.

He ankkuroivat myöhemmin

Jatkuu siv. 31

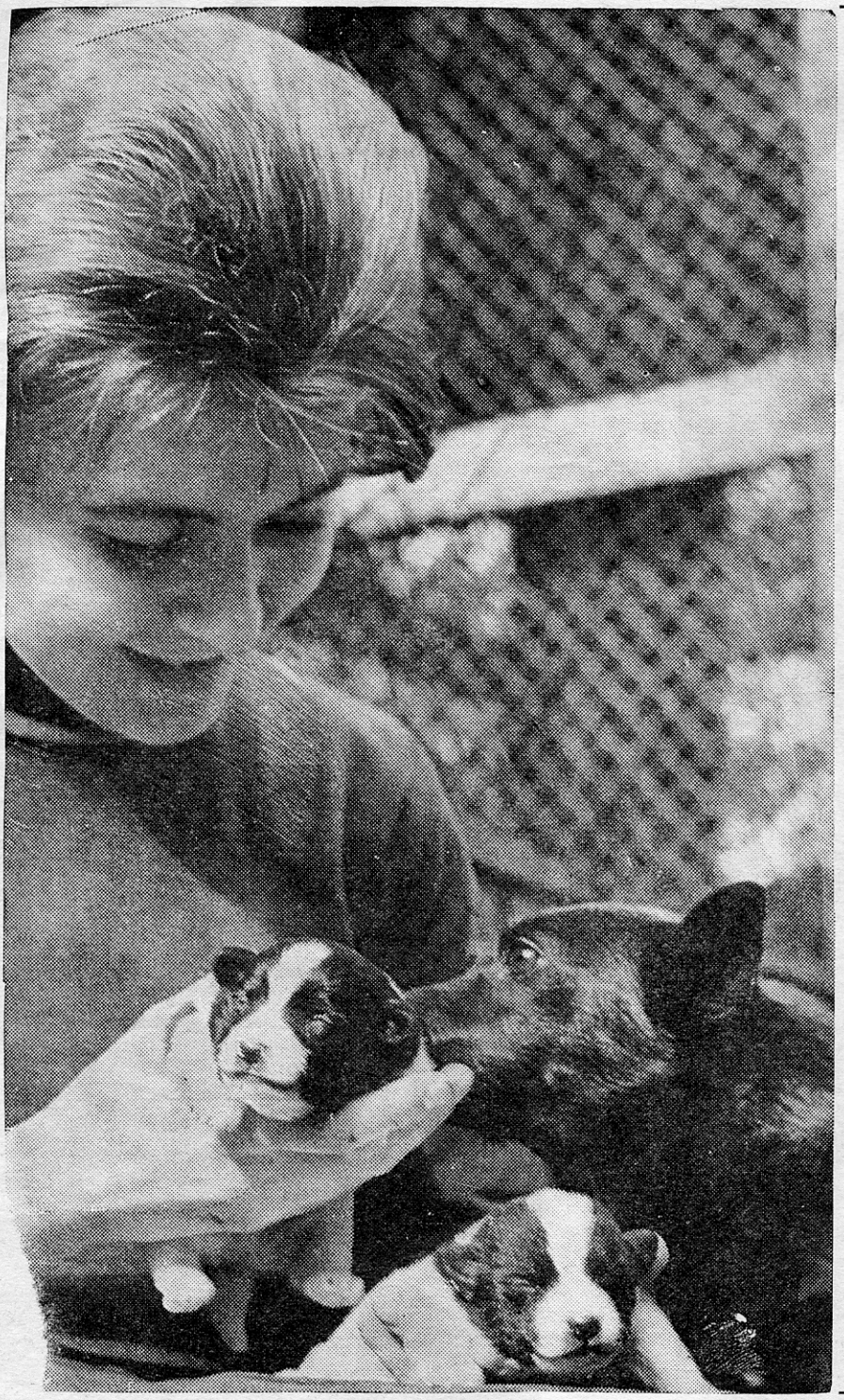

AVARUUSKOIRA TSHERNUSHKA, joka maaliskuun 9. pnä 1961 kiersi raketilla maapallon, on nyt saanut pentuja, joten avaruusmatka ei siis ole sitä mitenkään vahingoittanut. Tshernushka on pentuineen asetettu näytteille Moskovan eläintarhaan ja siellä se on osoittautunut suureksi vetonaulaksi. Tässä Tshernushka pentuineen hoitajansa Larissa Klimkinan sylissä.

MUOTIA

Lehtemme tulee tällä palstalla julkaisemaan miesten pukeutumiskysymyksistä omaa osastoaan. Lehden seuraavassa numerossa siis jo hieman siitä, miten hieno mies pukeutuu talvikautena 62—63.

↑ **Klassillinen frakkipuku juhlapukujen perinteellisestä kankaasta, mustasta drapeesta. Juhlava iltaviitta mustin silkkikäänteen. Kangas mustaa drapeeta, valkoinen silkkivuori.**

→ **Arkipuku grafiitinharmaasta panamasidoksisesta kankaasta. Takki yksirivinen 3-nappinen avokuosikäänteen, selässä halkio. Kapeat käänteettömät housut.**

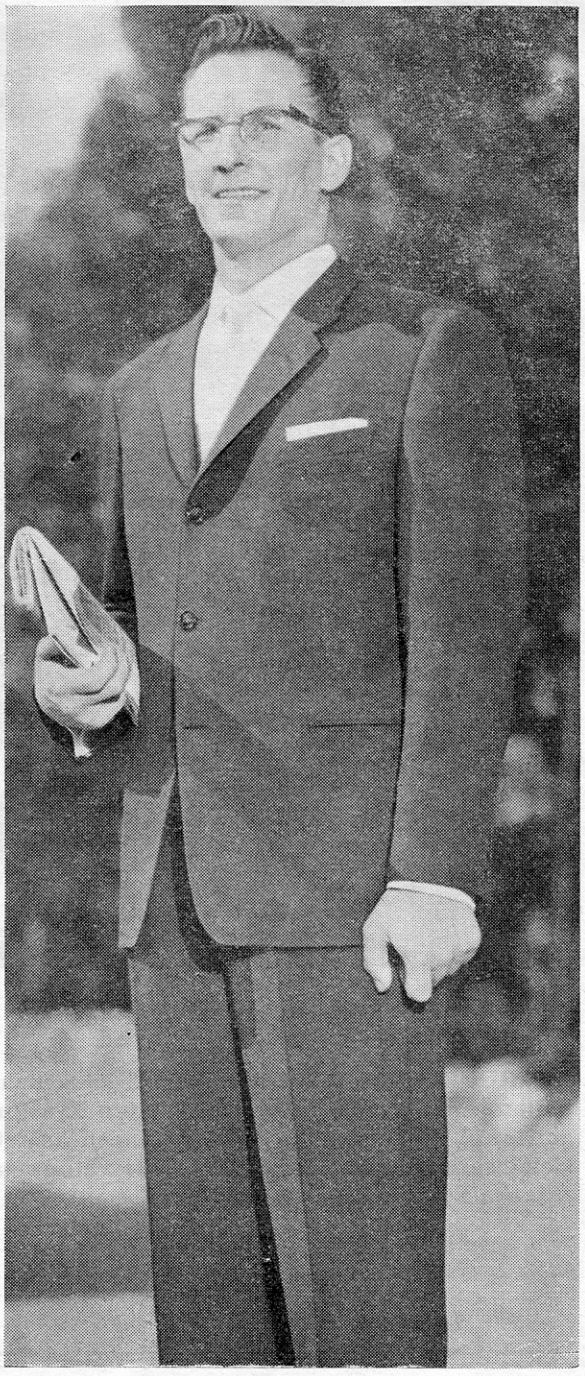

Hän oli keksinyt hienon keinon saadakseen vaimonsa takaisin. Hänen tarkoituksenaan oli pelästyttää vaimoaan niin, että tämä luulisi hänen ampuvan vaimonsa rakastajan, jolloin vaimo olisi pakotettu lupaamaan... Hän valmistautui huolellisesti, mutta äkkiä tapahtuu asioita, joita hän ei ole ottanut laisinkaan lukuun.

Kirjoittanut Hugh Coburn

PSYKOLOGINEN MURHA

Cleon Cox siirsi sivuun viimeisen seitsemännen luokan korjausvihon, avasi laatikon, mistä otti esille 38-kaliberin pistoolin ja työnsi sen taskuunsa. Sitten hän nousi ja suoristi vartaloaan tuntien mielihyvää siitä, että oli oli suunnitelmallisesti ottanut kaikki seikat lukuun. Hän vilkaisi taskukelloaan. Nyt oli aika lähteä — kello oli 10 ja keskiviikkopäivä. Tavanmukainen rutiinityö oli suoritettu ja hän saattoi omistautua omien probleemiensa ratkaisemiseen. Hänen valtimonsa alkoi lyödä nopeammin.

Hän katsoi huoneistoa tutkivasti. Kaikki oli siinä kunnossa kuin hän oli suunnitellutkin. Puhelin oli nojatuolin viereisellä pöydällä olohuoneessa ja vastapäätä nojatuolia. Kaikki oli lavastettu valmiiksi. Hän vilkaisi rannekelloaan. Nyt oli korkea aika lähteä — kello oli 22.00 12. päivänä marraskuuta.

Cox sulki oven huolellisesti ja laskeutui Kentucky Streetille. Hänen autonsa oli pysäköintipaikalla — tankki täynnä polttoainetta. Ilta oli kirkas mutta kolea. Liikenteessä ei varmaankaan tulisi olemaan montakaan autoa, ja häneltä menisi aikaa Los Angelesiin ajaessa vain parisen tuntia.

Cox seisahtui hetkeksi jalkakäytävälle. Hänellä oli itsepäinen leuka. Hän oli hyvännäköinen karkealla tavallaan ja hä-

nellä oli tuuheat, kiharaiset ruskeat hiukset. Hän oli 27 vuoden ikäinen ja hänen ruumiinrakenteensa muistutti enemmän sekatyömiestä kuin Rosedale Elementary Schoolin koulun opettajaa. Kun ihmiset sanoivat Coxille, ettei hän vaikuttanut lainkaan opettajalta vastasi hän aina, että tämä ammatti liittyi perheen traditioihin... hänen isänsä oli opettaja samassa koulussa ennen häntä ja oli nyt rehtorina eräässä Buttonwillown koulussa.

Cox kiipesi autoon ja käynnisti moottorin. Samassa hänen mieleensä juolahti, että oli vaarallista ajaa ladattu revolveri taskussa. Hän siirsi sen etukoteloon. Hän ei halunnut, että jokin onnettomuus tuhoaisi hänen suunnitelmansa.

Ja sitten hän suuntasi ajokkinsa Los Angelesiin johtavalle tielle. Hän oli menossa tapaamaan entistä koulutoveriaan, miestä, joka melkein aina oli ollut hänen paras ystävänsä, Iler James Molhookia.

Coxin mielestä ei hänen keksimänsä suunnitelma ollut huono. Se ei tosin ollut mikään mestariteos eikä edes täysin varmakaan. Mutta se oli omiaan tällaiseen ikävään tilanteeseen. Se olisi oikea ilmaisu tässä tilanteessa, Cox ajatteli. Suunnitelmassa oli lukuisia yksityiskohtia, jotka miellyttivät Coxia. Ensiksikin se saattaisi Iler Moothokin sellaisen kauhun valtaan, ettei tämä enää liehittelisi toisen miehen vaimoa, ennenkuin viikossa olisi seitsemän torstaita. Niin, hän ei koskaan enää tämän jälkeen tuntisi mielenkiintoa lähimmäisensä vaimoa kohtaan. Tätä Cox toivoi.

Toiseksi pakottaisi se Peggyn, Coxin kauniin, mustatukkaisen vaimon, palaamaan takaisin kotiin. Hän tekisi nyt kertakaikkiaan lopun tästä suhteesta, jota oli jatkunut avoimesti kuukausikaupalla. Tästä tulisi oivallinen läksy Peggylle, joka oli vasta kahdenkymmenenyhden ikäinen. Coxin mielestä hän tarvitsisi tosiaankin kunnon opetuksen.

Coxin suunnitelmassa oli eräs kohta, mikä miellytti häntä suuresti, ja teki koko jutun draamalliseksi — nimittäin se, ettei kukaan vahingoittuisi. Se tekisi vain pelästyneiksi, mutta ei muuta. Kysymyksessä oli sodankäynti aseena kauhu, — oikein hieno ja sopiva psykologinen tutkimus.

Kuolema tulisi näyttämään väistämättömältä. Siltä se vaikuttaisi hänen entisestä ystävästään Ileristä ja hänen rakastamastaan vaimosta Peggystä. Vain Cox tietäisi, ettei kysymys ollut kuolemasta. Loppujen lopuksihan jokainen tietää, että kaikista pahin on kuoleman pelko — pahempi kuin itse kuolema.

Cleon Coxia oli aina kiinnostanut psykologia. Hän oli tenttinyt tässä aineessa Fresnon yliopistossa ennenkuin hän päätti hankkia itselleen opettajan pätevyyden. Ja hänelle tarjoutuikin useita tilaisuuksia sovelluttaa oppimaansa ihmisten keskeisissä suhteissa. Kysymyksessä oli psykologia — tässä tapauksessa lapsipsykologia, joka lapsiin sovellutettuna teki hänen luokkansa — seitsemännen luokan — oppilaat parhaiten kasvatetuiksi Rosedale Elementaryssä. Coxilla oli myös oikea ote ylempiinsä nähden, niin että itse rehtori Seth Rollins julkisesti ylisti Coxia todellisena persoonallisuutena, mainiona ja kaikissa suhteissa kelpo miehenä, jolla oli suuret lahjat.

Ajaessaan valtatietä 99 ja sitten poiketessaan kohti San Fernadoa hän kävi jälleen läpi suunnitelmansa. Hän ei voinut keksiä siinä mitään heikkoa kohtaa. Koko suunnitelma oli kerta kaikkiaan yksinkertaisen selvä.

Hän tapaisi Iler Molhookin Sout Gaten varrella olevassa Ilerin talossa. Mikäli hän ei saisi Ileriä mukaansa suosiolla, olisi käytettävä väkivaltaa. Mutta hän piti psykologisia keinoja sittenkin parempina. Ja hänestä tuntui siltä, että Iler lähtisi mukaan, ellei muuten, niin ainakin vanhoja aikoja muistellen. He olivat kasvaneet yhdessä, leikkineet yhdessä ja samanaikaisesti käyneet läpi koulun Bakersfieldissa. Kukaan ei ollut kyennyt järkyttämään heidän ystävyyttään — kunnes Peggy ilmestyi kuvaan.

Kun hän saisi Ilerin autoonsa ajaisi hän tämän takaisin Bakerswilleen ja uhkaisi tappaa hänet, ellei Iler tekisi eroa Peggyn kanssa.

Kun he tulisivat Bakersfieldiin, voisi hän soittaa Peggyn Stocktonissa olevaan kotiin, ja esittää kylmästi ja selvästi tilanteen. Hän sanoisi, että Iler istuu häntä vastapäätä ja että hän parhaillaan suuntasi pistoolilla kohti Ileriä. Ja Peggyn oli valittava, haluaisiko hän palata miehensä luokse vai haluaisiko hän, että hänen rakastajansa saisi kuulan rintaansa.

Juuri niin hän oli ajatellut asian.

Jos osoittautuisi välttämättömäksi pakottaisi hän Ilerin tarttumaan puhelimen kuulotorveen ja hän kuulisi itse, miten Iler kehottaisi Peggyä tekemään Cleonin tahdon mukaan. Peggy lentäisi varmasti lankaan. Ja Cox tiesi, että mikäli Peggy lupaisi lopettaa suhteensa Ileriin, niin hän pysyisi kyllä sanassaan.

Joskus Peggy ja Iler aavistaisivat, että kaikki oli ollut vain suurta bluffia — että pistooli oli ollut vain peloitusväline —... ettei hänen tarkoituksenaan ollut ampua laukaustakaan. Cox

nimitti menettelyään psykologiseksi peukaloruuviksi.

Hän ajoi Iler James Molhooksin South Sun Streetin varrella oleva ntalon eteen keskiyöllä torstain vastaisena yönä. Hän pisti pistoolin taskuunsa ja käveli hitaasti kohti vuokra-asuntoa, mikä oli aivan pimeänä. Molhooks oli voimakas ja voimakasrakenteinen ja väkevä mies. Hän oli kerta kaikkiaan väkivahva. Ei edes Cleonin atleettimainen ruumis pystyisi pitämään häntä kurissa. Oli siis parasta käyttää psykologista menettelyä aina aamuun saakka. Olisi viisainta antaa Ilerin huomata, että hän oli aseistettu.

Mutta Cox ei pystynyt oikein käsittämään, miksi kysymyksessä oli juuri Iler. Kaiken yhteisen jälkeen. Hän ajatteli Ileriä ja kuvat kulkivat kuin filmissä. Tuokiokuvia vaihteli hänen ajatuksissaan ja katosivat samantien. Iler ja Cleon olivat samaa vuosiluokkaa, vaikkakaan he eivät olleetkaan syntyneet samana päivänä. He olivat molemmat tavallisesti jälki-istunnossa tehtyään kujeita tunnilla. Sitten he olivat olleet yhdessä partioleirillä. Ja Iler ja Cleon esiintyivät rehellisissä koulutanssiaisissa mukanaan omat daaminsa.

Kouluajan jälkeen erosivat heidän tiensä. Heillä ei ollut aikaa jatkuvaan kanssakäymiseen. Työ, asevelvollisuus ja yliopisto-opinnot erottivat heidät pitkiksi ajoiksi. Mutta siitä huolimatta he ottivat selvää toistensa olinpaikasta ja pitivät toisiaan "parhaana ystävänä".

Mutta kun Cleon oli esitellyt Peggyn Ilerille, oli Iler alkanut useammin näkyä vieraisilla Cleonin luona. Cox opetti silloin seitsemättä luokkaa, Iler viidettä ja Peggy oli saanut juuri paikan alkeiskoulun opettajana — kaikki olivat Rosedale Elementarissä.

Hänestä tuntui omituiselta, miten hän vasta liian myöhään havaitsi Ilerin ja Peggyn hakeutuvan toistensa seuraan. Peggy, tumma ja kaunis, eloisa ja ehkä hieman liikaa älykäs opettaakseen alakoulussa. Hän oli jo kuudentoista ikäisenä suorittanut oppikurssinsa korkein arvosanoin. Entä sitten Iler. Hän oli juuri ottanut avioeron ja hänen käyttäytymisensä oli kevyttä ja hilpeätä. Hän tarvitsi naisen rakkautta ja tunsi heti vetovoimaa lahjakkaaseen ja iloiseen Peggyyn.

— — —

Ja kaikki ihmiset olivat tietoisia, että jokin oli vinossa. Hän oli alkanut ajatella asian oikeata laitaa... ja äkkiä oli hänen maailmansa romahtanut.

Iler oli tullut hänen luokseen avoimen rehellisesti. — Olen kovin pahoillani kaikesta tästä, mutta Peggy ja minä... hän haluaa minut mikäli minä suostun ottamaan hänet — näin ovat asiat.

Ja hänen yrittäessään keskittyä tämän iskun jälkeen, oli Iler, kuvaannollisesti puhuen, lyönyt häntä vyötärön alapuolelle. Tätä hän ei olisi odottanut vanhalta ystävältä.

— Tuntisin itseni enemmän noloksi, ellet olisi itse antanut aihetta paljoonkin. En usko, että tällaista olisi sattunut, jos olisit hoitanut asiasi paremmin.

Cleon oli yrittänyt suostutella Peggyä, mutta tämä oli kieltäytynyt puhumasta koko asiasta.

— Minä rakastan Ileriä ja haluan mennä hänen kanssaan avioliittoon, hän toisti itsepintaisesti uudelleen ja uudelleen. Erään kerran hän sanoi: — Sinun ylpeyttäsi on loukattu. En ole sokea. Tiedän sinun olleen uskottoman. Tiedän mitä on ollut sinun ja...

Cox kielsi järkyttyneenä kaiken. Peggy muutti pois hänen luotaan syyskuun 22. päivänä. Ja tämä kolmoisdraama tuli pian kaikkien Elementaryssä olevien tietoon. Muut opettajat ja lasten vanhemmat kiinnittivät tarkastajan huomiota asiaan ja vaativat että Peggyn ja Ilerin oli kurinpidollisista syistä erottava koulusta. He erosivatkin. Mutta Cox, jota pidettiin petettynä osapuolena, sai jäädä paikkaansa.

Peggy asettui Stocktoniin. Hänen tarkoituksensa oli asua ensin äitinsä ja isoisänsä kanssa. Iler muutti South Gateen missä hän sai uuden opettajanpaikan. Ennen muuttoa oli näytelty liikuttava kohtaus. Iler halusi pudistaa ystävänsä kättä, mutta Cox oli torjunut hänet pois.

— Olet kuollut, Iler... olet nyt kuollut, hän oli melkein kirkunut. Nyt tuntuivat hänen yliammutut sanansa sopivan hänen suunnitelmaansa erinomaisesti.

Cox silmäili ilmoitustaululla olevia vuokralaisten nimiä. Hän havaitsi Moolhoken jakavan asuntonsa erään toisen miehen kanssa.

Cox kiipesi portaita ja päästyään oikeaan kerrokseen hän koputti ovelle. Mitään ei kuulunut, ja hän huusi Ileriä nimeltä useita kertoja. Hän huomasi äänensä olevan karhean ja ilkentuntuisen. Kun hän oli vielä koputtanut muutamia kertoja avautui ovi ja Iler seisoi ovenraossa pyjamassa katsoen häntä unisin silmin.

— Mikä sinua vaivaa? Iler kuiskasi, — kaveri, joka jakaa asunnon kanssani, haluaa nukkua.

— Pue päällesi! käski Cox. — Sinun ja Peggyn on selvitettävä tämä asia kerta kaikkiaan.

Iler kysyi: — Eikö asiaa voisi hoitaa huomenna?

— Minä sanoin nyt! Cox veti esille pistoolin. En laske leikkiä.

Iler teki väärän johtopäätöksen, joka sopi Coxille erinomai-

sesti. — Onko sinulla Peggy mukanasi, hän kysyi kauhuissaan.

— Ala tulla. Tuhlaat vain aikaa!

— Missä Peggy on? Et kai ole tehnyt hänelle pahaa?

— Siitä pääset pian selville, Cox sanoi ja oli heti valmis ottamaan onkeensa pienen suunnitelman muutoksen.

Sinä saat ajaa. Palaamme Bakersfieldiin.

— — —

Kahdenkymmenen mailin ajan istui Cox etuistuimella suunnaten koko ajan pistoolilla Molhookia ja puhui puhumasta päästyäänkin tarkoituksenaan iskostaa sanansa Ilerin aivoihin. Tämä on sinun viimeinen mahdollisuutesi ja samoin Peggyn. Panen teidät molemmat valitsemaan. Joko puratte suhteenne tahi minä ammun.

Molhook koetti epätoivon vimmalla puhua järkeä hänelle.

— Et voi muuttaa ihmisten tunteita pistoolin avulla, Cleon. Peggy ei tule rakastamaan sinua ja hylkäämään minua vain sen johdosta, että pakoitat meitä pistoolillasi. Ajattelehan asiaa ja osoittaudu täysikasvuiseksi. Nyt tuntuu siltä, että olisit pähkähullu.

Cox nautti sydämensä pohjasta. Kaikki sujui hänen suunnitelmiensa mukaan. Molhook ei epäillyt hetkeäkään, ettei hänen vanha ystävänsä olisi tarkoittanut totta. Cox oli nyt vuorenvarma siitä, että asiat kulkisivat hänen mielensä mukaan. Ajateltu psykologinen laukaus.

Viimein Iler jatkoi ajamistaan ja he jatkoivat matkaansa. Cox huomasi ajattelevansa opiskeluaikaa Fresnon yliopistossa, missä hän oli tavannut Peggyn ... varsinkin kevättä 1955, jolloin hän oli tavanut Peggyn ensi kerran.

Se tapahtui eräässä tilaisuudessa. Hän oli melkein suorittanut kurssinsa loppuun. Hän oli myöskin saanut varman lupauksen opettajanpaikasta Rosedalessa.

He olivat paljon yhdessä keväällä ja kesällä. Ja syksyllä, kun hänen piti aloittaa toimintansa Rosedalessa ja Peggyn oli palattava takaisin päättämään opintonsa Fresnossa, sai hän pakkomielteen, että hän kadottaisi Peggyn. Hänenhän tulevaisuus oli vankalla pohjalla. Ja he menivät naimisiin Las Vegasissa syyskuun 30. päivänä. Pitkän ajan saivat vastanaineet tavata toisiaan vain viikkojen vaihteessa. Peggy jatkoi opiskeluaan Fresnossa Cleonin hoitaessa opetusta Bakersfieldissä — kahdenkymmenen mailin päässä.

Mutta sitten valmistus Peggy opettajattareksi ja hänen onnistui myöskin saada paikka Rosedalessa. Ja siellä hän oli tavannut joka päivä Molhookin.

— — —

Oli kulunut vasta viikko siitä, kun Cox oli ajanut Stocktoniin suostutellakseen Peggyä palaamaan. Mutta Peggy oli täysin torjuvalla kannalla ja halusi avioeroa. Cox menetti itsehillintänsä ja käyttäytyi uhkaavasti.

— Joko palaat luokseni tahi —, muussa tapauksessa.

— Vai niin, mitä muuta? Peggy kysyi kärsimättömänä.

— Sitä ei ilmaise, Cleon vastasi.

Hän ei pystynyt vastaamaan Peggyn kysymykseen, sillä hän ei olut varma itsekään. Mutta nyt hän totesi tyytyväisenä, että hänen umpimähkäinen uhkauksensa sopi mainiosti hänen suunnitelmaansa.

Iler Moolhook aloitti jälleen keskustelun heidän lähestyessään Bakersfieldiä. Molhook muistutti hänen vanhemmistaan ja osoitti miten epätoivoiseksi he tulisivat hänen menettelystään. Hän palautti mieleen kaikki Cox'in ansiot, miten tällä oli koulussa hyvä asema, ollut muun muassa ennen opiskelijayhdistyksen puheenjohtaja. Menettelemällä aikomallaan tavalla hänen koko tulevaisuutensa menisi pilalle, ja lapset, joita hän oli opettanut, jäisivät kauhun valtaan.

Coxilla oli vain yksi vastaus:

— Sinä olet syypää kaikkeen. Mikäli puratte Peggyn kanssa suhteenne, ei mitään häväistysjuttua tule.

Molhookissa alkoi näkyä lisääntyvän pelon merkkejä kun he pysähtyivät Coxin asunnon eteen. Ja niin Cox oli ajatellutkin.

— Istu siihen, Cox sanoi viitaten pistoolillaan sohvaa.

Molhook totteli. Cox lukitsi oven ja veti verhot ikkunoiden eteen. Sitten hän istuutui nojatuoliin ja istui vastapäätä Ileriä. Hän piti oikeassa kädessään pistoolia ja tarttui vasemmalla puhelimeen. — Nyt on oikea hetki puhua Peggyn kanssa ja tehdä asiasta lopultakin selvä, hän sanoi.

— Et voi tehdä tuota, Iler sanoi. — Sinä olet mielisairas!

Cox kohautti harteitaan. — Kaikki riippuu nyt vain sinusta ja Peggystä. Hän nosti kuulotorven ja kun puhelinkeskus vastasi pyysi hän henkilöpuhelun Stocktoniin mrs Peggy Coxille.

— — —

Hetken kuluttua puhelin soi. Se soi pitkän aikaa eikä kukaan vastannut. Hänestä tuntui, että hän oli epäonnistunut. Hän puristi kuulotorvea niin että rystyset vaalenivat. Mutta sitten hänet valtasi pelko — hän voisi kiihtyneenä pudottaa pistoolin.

Mutta samalla hän kuuli unisen äänen vastaavan langan toisessa päässä. Puhelinneiti tiedusti, oliko puhelimessa Peggy Cox. Cleon tunsi vaimonsa pehmeän äänen, mikä sai hänet menettämään itsehillintäsnä ja tasapainonsa. Hän yritti toistaa

niitä sanoja, jotka hän oli suunnitellut aikaisemmin ja joita hän oli jatkuvasti toistellut itsekseen.

Peggy puhui ensin: — Sinäkö, Cleon? Nythän on keskiyö. Mitä kello on oikastaan?

Cleon havaitsi yllättyneenä kellon olevan puoli viisi aamulla. — Oletko hereillä? hän kysyi.

Peggy tukahdutti haukotuksen. — Kyllä.

— Onko se varmaa, kysymys on nimittäin tärkeästä asiasta.

— Olkoon, mutta minä aion mennä takaisin nukkumaan. On kylmä ja olen hieman vilustunut. Mistä on oikein kysymys?

Peggyn äänessä oli jälleen sellainen sävy, että se sai Coxin menettämään malttinsa. Kuin sumussa hän näki Ilerin istuvan vastapäätä jännittyneenä kuunnellen jokaista sanaa. Mutta oikeita sanoja ei kuulunut — sanat olivat unohtuneet.

— Onko kaikki lopussa väliltämme? hän kuuli puhuvansa.

Peggy vastasi vaisusti: — Kyllä, otaksun että asia on niin.

— Sinä otaksut, että asia on siten! Hän toisti Peggyn sanoja tuntien itsensä katkeraksi siitä, ettei saanut selvää vastausta. Juuri naisten tapaista! Miksi hän ei voinut käsittää, miten tärkeätä kaikki oli?

Juuri nyt hänen olisi pitänyt sanoa, että hän istuu Ileriä vastapäätä ja uhkaa häntä pistoolilla. Mutta sensijaan hän sanoi: — Minun on saatava selvempi vastaus! Onko kaikki välillämme lopussa?

Peggyn vastaus kuului lyhyesti ja varmana: — Kyllä, kaikki on lopussa!

Tämä vaikutti sen, että hänen itsehillintäänsä koossa pitävä lanka katkesi. Pistooli ilmestyi hänen käteensä, hän ampui kerran, toisen ja uudelleen ja uudelleen. Neljä laukausta.

Seisemänkymmenen mailin päässä, Stocktonissa, Peggy kuuli laukaukset ja kirkui epätoivoisena puhelimeen. — Cleon! Mutta kuulotorvi asetettiin paikalleen ja Peggy kuuli vain pienen kilahduksen. Senjälkeen oli kaikki hiljaista.

Mrs. Cox soitti heti poliisille ja selitti palkäävänsä miehensä tehneen itsemurhan.

Samanaikaisesti soitti Kent Countyn sairaalaan eräs mies, joka ilmoitti kuulleensa laukausten vaihtoa eräästä Kentucky Streetin varrella olevasta asunnosta. Paikalle lähetettiin ambulanssi ja sheriffi Roy Galen.

Poliisien saapuessa asuntoon ei kukaan vastannut heidän soittoonsa eikä koputuksiin. Lopuksi he mursivat oven auki.

Cleon Cox istui itkien lattialla . . . sylissään tajuton Iler Molhook. Kolme tuntia myöhemmin Molhooke kuoli. Häneen oli osunut luoti päähän, kaksi vatsaan ja yksi jalkaan.

Cox kuljetettiin lääninvankilaan.

— Olen niin pahoillani, hän mutisi jatkuvasti — olen pahoillani, sillä en ollut aikonut mitään tällaista.

Sellissä hän joutui tarkan vartioinnin alaiseksi, jotta ei pääsisi tekemään itsemurhaa.

— Olen niin pahoillani, sillä en ollut aikonut mitään tällaista, hän mutisi jatkuvasti.

Brittiläiset maihinnousujoukot pukeutuneina saksalaisiin asepukuihin toivat mukanaan saksalaisen kenraalin "sotamuistoksi"

He olivat päässeet päämääräänsä ja heillä oli aikaa pommikoneiden avustamina kolme tuntia tehtävänsä suorittamiseen. Keskiyön aikaan odotettiin kahta hävittäjää, joiden tehtävänä oli tuoda takaisin ensiksi maihinnousseet joukot.

Vuonna 1942 oli marsalkka Rommelin afrikanarmeija tunkeutunut läpi Pohjois-Afrikan ja lyönyt brittiläisen kahdeksannen armeijan. Rommel oli lähellä Niiliä, ja hänen etenemisensä täytyi pysäyttää. Britit päättivät yllättävän rohkean operation avulla hävittää saksalaisten Tobrukissa olevat öljylähteet

Niin mukavaa suojahuonetta ei David Kyle ollut nähnyt koskaan. Punaiset samettitapetit verhosivat seinät. Lattialla oli sikin sokin silkkityynyjä. Samppanjapulloja oli hyllyillä ja nurkissa. Tapettien, pielusten ja pullojen keskellä makasi kolme arabialaista vatsatanssijaa hymisten laulua, missä ei ollut melodiaa. Yksi vatsatanssija seisoi pöydällä ja esitti vanhaa käärmetanssia.

Bunkkerin toisessa päässä istui kenraali Steuben, Tobrukin varuskunnan päällikkö. Hänellä oli sylissään hyvämuotoinen vaaleaverikkö, jota hän taputteli laulun tahdissa. Hänen esikuntaupseereillaan, kolmella luutnantilla, oli lupa käyttää vain kahta pielusta, mutta heidän seurassaan olevat naiset eivät kiinnittäneet asiaan mitään huomiota. Miehet olivat riisuneet kenkänsä ja avanneet napit asepuvuistaan, mitkä olivat märät samppanjasta ja harmaat tupakansavusta.

Kukaan ei katsahtanutkaan Kylen astuessa bunkkeriin, joten hänelle jäi aikaa hieman katsella ympärilleen. Hän puolestaan oli kiinnostunut toisista. Hän oli saapunut vangitsemaan Steubenin. Kyle ojentautui asepuvussaan — minkä hän oli saanut saksalaiselta vangilta — ja yskähti. Hänellä oli aikaa kuusitoista minuuttia saadakseen kenraalin ulos bunkkerista ja autoon. Kuudentoista minuutin kuluttua saapuisi auto mukanaan Kylen miehet, ja heidän startatessa istuisi hän joko takaistuimella kenraalin kanssa tahi sitten hänet jätettäisiin yksin saksalaisten miehittämään Tobrukiin.

Heinäkuussa 1942 oli marsalk-

Jatkuu siv. 23.

Neuvostoliiton I varapääministeri Anastas Mikojan, on varsin tunnettu herra melkein kaikkialla maailmassa. Länsimaisten tietolähteiden mukaan hänen sanotaan kuitenkin olevan vasta kolmannella tai neljännellä sijalla nykyisen neuvostohierarkian arvoluettelossa. On kuitenkin eräs asia, jossa hän on täysin ylivoimainen ykkönen, siis eräänlainen maailmanmestari, nimittäin siinä suhteessa mitä tulee hengissä selviämisen vaikeaan taitoon.

Hän on ollut lähellä huippua aina Leninin ajoista saakka, nelisenkymmentä vuotta sitten ja hän on nykyisin ainoa vanha puolueen jäsen, joka edelleenkin on vaikutusvaltaisessa asemassa ja täydessä työvireessä.

Mikojan on kyennyt tähän ainutlaatuiseen suoritukseen turvautumatta liehakointiin tai luonteettomuudesta todistaviin menettelytapoihin. Hänen tähänasti pettämättömäksi osoittautuneena keinonaan on ollut tehdä itsensä uutteruudella ja taidolla kulloisillekin vallassaolijoille välttämättömäksi.

Anastas Mikojan — hengissä selviämisen maailmanmestari

Monta kertaa on hänenkin kohtalonsa kuitenkin ollut vaakalaudalla. Hän on muun muassa kuolemaantuomittuna joutunut seisomaan teloituskomppanian edessä ja pelastunut aivan viime hetkessä merkillisellä tavalla – kiitos byrokratian monimutkaisuuksien.

Mikojan on nyt 68 vuoden ikäinen. Kun seuraavan kerran aaatte venäläisen rapusäilykepurkin, on Teidän syytä omistaa muutama ajatus juuri Mikojanille. Moniin muihin ansioihinsa voi hän lisätä senkin, että hän on ratkaisevalla tavalla luonut ja kehittänyt Neuvostoliiton säilyketeollisuuden. Käytännön miehenä hän 1930-luvun puolivälissä matkusti Chicagoon, työskenteli siellä eräässä säilyketehtaassa ja perehtyi täten ilmaiseksi amerikkalaisten saavuttamiin kokemuksiin.

•

Antikapitalistisessa Kremlissä Mikojan edustaa kuluttaja-ajattelua. Uransa alkuvaiheissa hän tosin oli kiivas vallankumouksellinen, mutta synnynnäinen liikemieskyky – hän on armeenialaista alkuperää – sai hänessä piankin voiton. Liikemiehet eivät yleensä koskaan hyväksy väkivaltaisia menettelyjä. Mikojanin kädet ovat täysin puhtaat. Hänen tiedetään myös usein käyttäneen asemaansa lieventääkseen tehtyjä päätöksiä.

Juho Kusti Paasikivi kertoi usein Kremlissä ennen talvisodan alkamista käydyistä neuvotteluista. Näiden kestäessä oli Mikojan koettanut sovitella eri suuntiin meneviä mielipiteitä.

– Suostukaa kaikin mokomin ehdotukseemme, oli hän sanonut Paasikivelle. Stalin ja minä olemme tehneet voitavamme hyväksenne, mutta esikuntapiirit

ovat aivan mahdottomia. Onneksi teille suomalaisille on Stalin georgialainen ja minä armenialainen, joten me ymmärrämme paremmin pieniä kansoja. – Suomalaiset eivät kuitenkaan väistyneet mielipiteistään ja sota puhkesi marraskuun 30. päivänä 1939.

•

Kuten monet muutkin neuvostojohtajat, on Mikojankin muutellut tiettyjä kohtia elämäkerrassaan osoittaakseen olevansa aitoproletäärisistä oloista. Itse asiassa olivat hänen vanhempansa kuitenkin niin hyvässä asemassa, että he saattoivat tarjota Mikojanille parhaan mahdollisen koulutuksen.

Nuori Anastas lähetettiin pappisseminaariin. Kuten Stalinin halusi myös Mikojaninkin pannekas äiti nähdä poikansa pappina. Päinvastoin kuin Stalin – joka potkittiin pois oppilaitoksestaan – hoiti Mikojan opintonsa moitteettomasti.

Puolueen maanalaista toimintaa silmälläpitäen oli nuoresta teologista suurta apua. Vuonna 1917 hän toimitti silloin ruotsalaisten Nobelin veljesten hallitsemassa Bakussa puolueen lehteä, mutta luopui pian sanomalehtimiehen urasta ja ryhtyi lokakuun vallankumouksen jälkeen työskentelemään pankkien ja öljylähteiden sosialisoimiseksi.

•

Bolshevismi oli päässyt voitolle – näennäisesti vieläpä vaivattomasti ja vain vähäistä vastarintaa kohdattuaan. Vallankumouksen vastustajat ryhtyivät kuitenkin pian kokoamaan voimiaan kaapatakseen vallan takaisin itselleen. Kaukasoksella oli vastavallankumouksellisilla ollut vähän menestystäkin.

Tilanne Bakussa muuttui niin kriitilliseksi, että kommunistijohtajat päättivät paeta. Hänen toverinsa – yhteensä 26 miestä – astuivat erääseen alukseen ja suuntasivat keulan kohti Astrakania. Alus saatiin kuitenkin kiinni, miehet pidätettiin ja palautettiin Bakuun.

Sillä välin oli myös Mikojan joutunut vankilaan. Työläisten onnistui kuitenkin vapauttaa hänet ja hänen 26 toveriaan. Nyt suostui myös Mikojan pakenemaan laivalla Kaspian meren yli Astrakaniin. Kapteeni kavalsi kuitenkin kaikki 27 miestä briteille ja valkokaartilaisille ja koko joukko tuomittiin kuolemaan.

Mikojanin onnistui kuitenkin selviytyä hengissä. Hänet oli jo ehditty viedä teloitusosaston

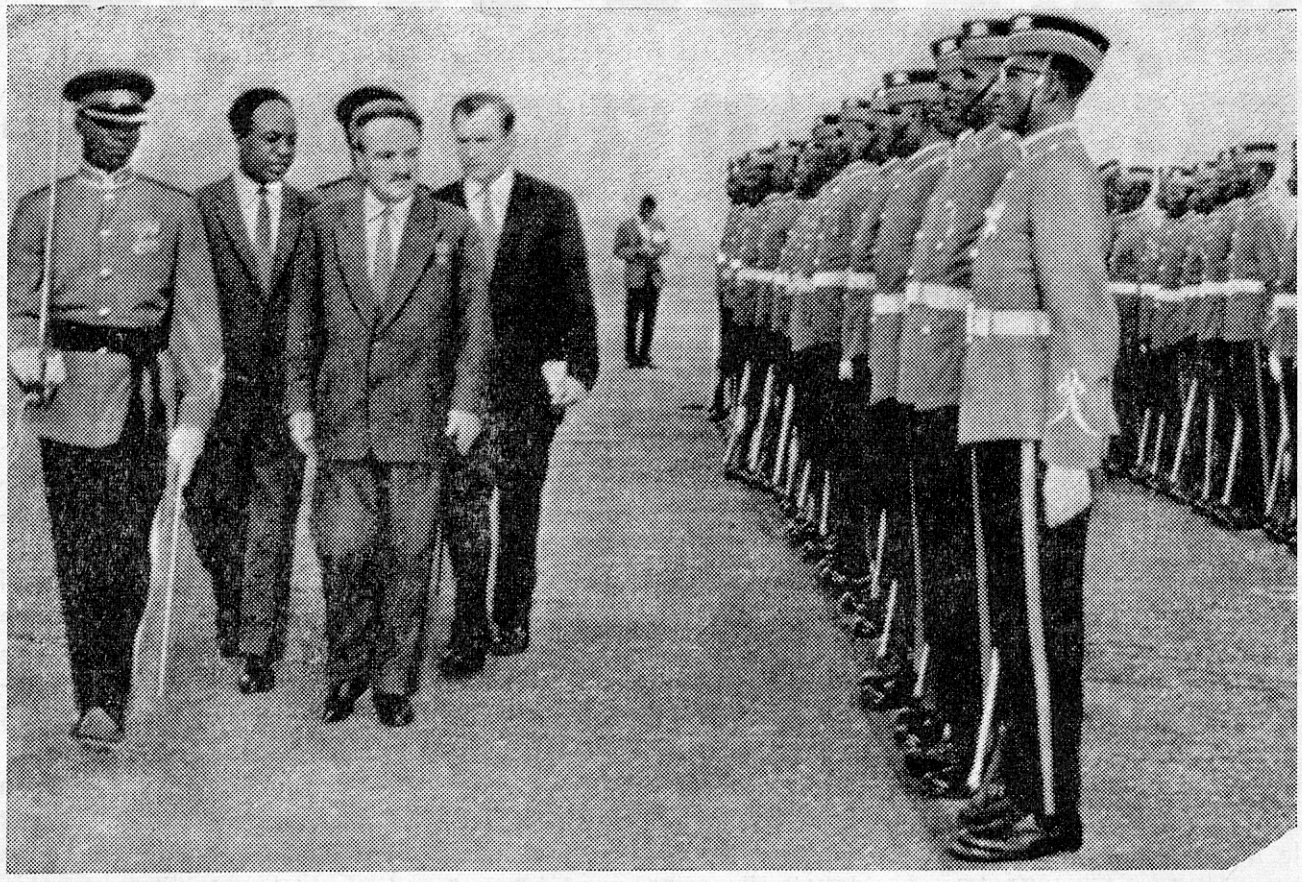

I varapääministeri tarkastamassa kunniakomppaniaa eräällä lentokentällä Afrikan matkansa aikana.

eteen, kun muuan brittiupseeri havaitsi, että kuolemaantuomittujen luettelossa ei ollut kuin 26 nimeä. Mikojanin nimi oli yksinkertaisesti unohdettu eikä luutnantti suostunut häntä ampumaan.

Näytti kuitenkin siltä, että kuolema olisi vain hetkeksi hellittänyt otteensa Mikojanista. Hänen terveydentilansa heikkeni vakavasti valkoisten vankiloissa ja kerran hän oli vähällä kuolla keripukkiin.

Huonosta kunnostaan huolimatta hänen onnistui kuitenkin saada yhteyttä Bakun kommunisteihin, jotka uhkasivat järjestää yleislakon ja saivat täten Mikojanin ja pari muuta vapautetuiksi.

Muutamaa kuukautta myöhemmin pelasti Mikojan georgialaisjohtaja Ordzonikidzen valkoisilta ja salakuljetti hänet kenraali Denikinin linjojen läpi turvaan Astrakaniin. Syksyllä v. 1919 hän matkusti puolueen käskystä Moskovaan, jossa tapasi Stalinin ja Leninin. 25-vuotiaana hänet nimitettiin nbolshevikkipuolueen edustaaksi Kaukasukselle.

Vuonna 1926 Mikojanista tuli Neuvostoliiton kauppaministeri ja siitä alkaen hän on pysynyt eturivin miehenä. Hän on synnynnäinen organisaattori, joka on vaikuttanut Neuvostoliiton nopeaan teollistumiseen kenties enemmän kuin kukaan muu.

●

Kaikki, jotka ovat tavanneet Mikojanin henkilökohtaisesti, ovat saaneet mieliinpainuvan kuvan hänen älykkyydestään, charmistaan ja elämänilostaan. Hän on nopea ajatuksiltaan ja sutkauksiltaan ja hänellä on tapana silloin tällöin kertoilla kaskuja, joissa neuvostojärjestelmä ei joudu parhaaseen mahdolliseen valoon.

Hän ei kuitenkaan ole vain intelligentti vaan myös viisas. Kertaakaan uransa aikana ei hän ole elätellyt vallantavoittelijan ajatuksia. Hän tyytyy olemaan taitava alansa erikoistuntija, alallaan etevin Neuvostoliitossa – ja sitäpaitsi myös maailmanmestari pulmatilanteista selviämisen taidossa.

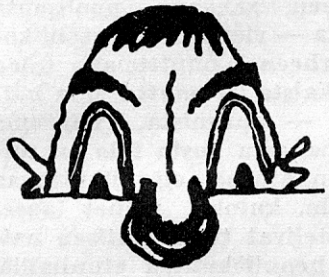

HA HA HAA...

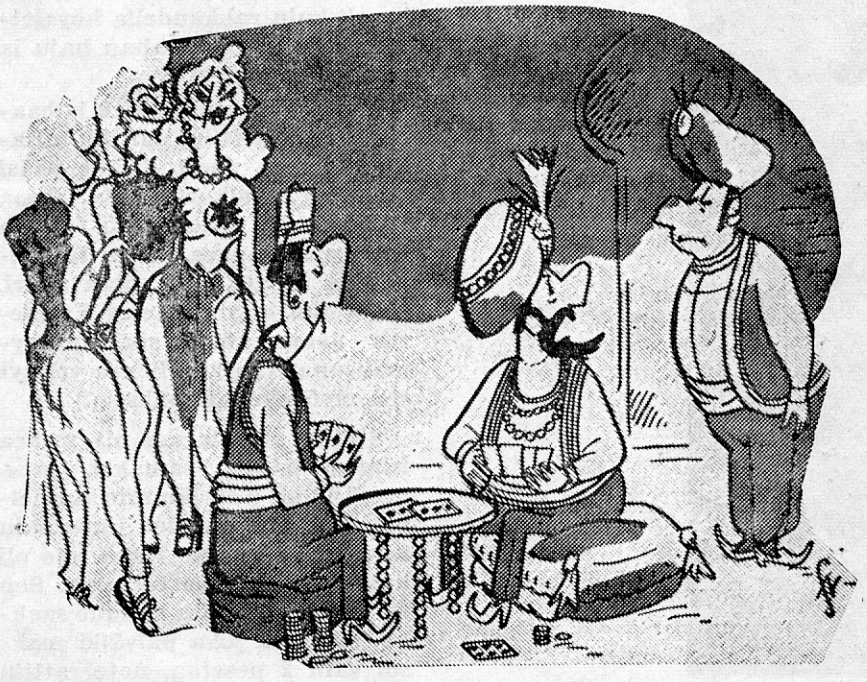

Olen taas hävinnyt! Tuokaa tänne vaaleaverikkö!

Santo Domingon tyttöbaari

Kauniilla Tenerifellä, Kanariansarella, on "La Liberdad individual" — henkilökohtainen vapaus — lähes täydellinen. Samaa vapautta nauttivat myös ne työttömät tytöt, joille elämä ei ole suinkaan kääntänyt selkäänsä. Päinvastoin; elämän ilot, yöttömät yöt ja rakkauden yltäkylläisyys antavat heidän päivilleen sisältöä, vaihtelua ja virkistystä.

Istuin viitenä peräkkäisenä yönä Santo Domingon (Pyhän Sunnuntain) baarissa, joka oli baari vain päivisin, mutta yöllä se toimitti eräänlaista bordellin virkaa. Päivisin tuossa baarissa ruokailee kunniallista ja kunnollista väkeä. Eräät lähistöllä asuvat perheenpäät — säästääkseen rakkaan puolisonsa vaivoja — vievät sinne usein koko perheensä nauttimaan talon maukkaista — mutta silti halvoista — antimista. Tietoisena siitä pahasta, josta talo on tullut tunnetuksi, oli liikuttavaa katsella, kuinka pienet lapset puhuttelivat tuon syntisen paikan henkilökuntaa etunimillä. Ja camarerot — tarjoilijat — palvelivat suurella hellyydellä ja ymmärtämyksellä pieniä ruokavieraitaan. Kuinka suurella lämmöllä he asettivatkaan lautaset ja lusikat pöytään! Ja ruoka oli kuin rakkaudella höystettyä. Siitä puuttui rahan haju ja ahneuden tuoksu.

Mutta kun tuli keskiyö ja baarin ovet suljettiin, nähtiin mitalin toinen puoli. Sisälle pääsi vain ovea kolkuttamalla. Sama viiksiniekka seisoi yöstä toiseen raottamassa ovea sisään tuleville. Jos tungos oli liian suuri, pyysi tuo kunnon mies 5 pesetaa juomarahaa sisäänpääsymaksuna. (Joskus lienee tehnyt sen myöskin rahapulassa.)

Sisälle astuttaessa oli vaikea tuntea baaria samaksi, jossa päivällä oli niin lämmin tunnelma. Nyt oli ahneuden jumalakin astunut areenalle. Koko talo oli kuin rahan saastuttama. Sen löyhkä ulottui ulos kadulle saakka. Olutlasi, joka päivällä maksoi vain 2 pesetaa, noteerattiin öisin 5 pesetaksi. Ginin oikea hinta oli 5 pesetaa, mutta nyt siitä pyydettiin 15. Yritettiinpä minulta ensimmäisenä yönä kis-

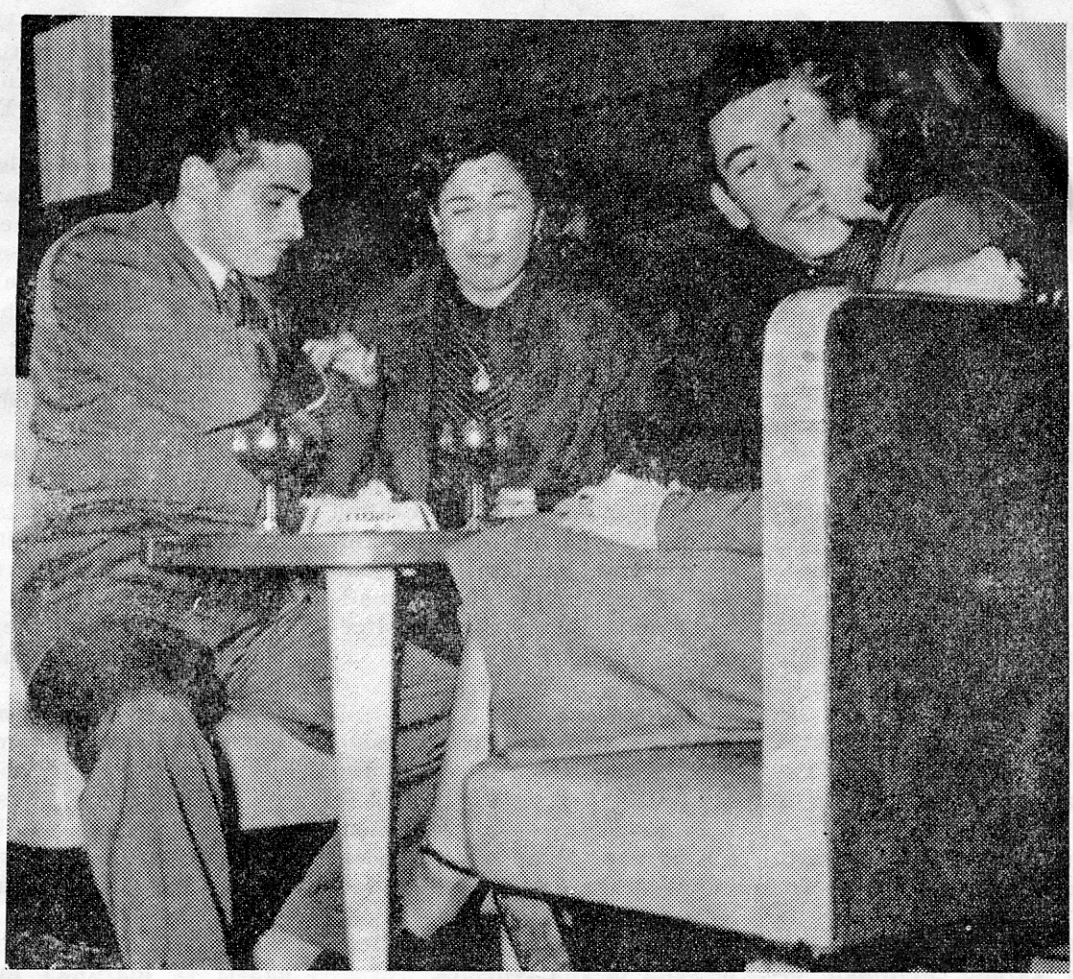

koa jopa 19 pesetaa, mutta maksoin vain 15.

Samat tytöt tulivat yö yön jälkeen "asemiinsa" baarin kuuteen huoneeseen. Heidän käsilaukuissaan oli lehtileikkeleitä, jotka sisälsivät luetteloja satamassa seisovista tai sinne pian tulevista laivoista. Myöskin vieraskielisiä kirjeitä he kantoivat mukanaan. "Vakituiset asiakkaat", merimiehet, olivat lähetelleet niitä eri puolilta maailmaa. Kanariansaarethan on eräänlainen vanhan ja uuden maailman välinen etappi. Pitkän merimatkan tehneet laivat pysähtyvät sinne hetkeksi levähtämään. Kuumenneet moottorit jäähtyvät ja samaa jäähdytystä kaipaavat myöskin meren omat miehet, jotka tylyn ja armottoman kovan valtameren myrskyjen ja tuulien jälkeen kaipaavat maan tyttärien hetkistä hellyyttä. Merimiehiä syytetään siitä, että he viettävät liian riehakasta elämää satamissa. Siinä ei ole mitään ihmettelemistä. Sivullinen ei voi aavistaakaan, kuinka yksinäisiä ovat ne ihmiset, jotka useimmiten ilman kotia ja kotimaata kamppailevat tavaralasteineen myrskyn ja mylvinnän keskellä. Kuinka avuttomiksi he itsensä tuntevatkaan kuljettaessaan herkkuja ja aarteita maan äärestä toiseen. Kanariansaaren tytöt ovat tietoisia noiden miesten tunteista. Ovathan he itsekin meren keskellä. Meri lyö leimansa saarten elämään. Vaikka nuo ymmärtäväiset tytöt eivät voikaan tarjota noille meren karaisemille miehille todellista rakkautta, he yrittävät antautua heille mahdollisimman aidosti. Vain vakavana voi katsoa näytelmää, kun voimakaslihaksinen, ahavoitunut ja häränniskainen merikarhu painaa päänsä pienen ja hennon señoritan syliin ja odottaa tämän hyväilyä kuin pieni lapsi.

Miehet olivat tavallisesti jo sisälle tullessaan umpihumalassa, muutamia harvoja poikkeuksia lukuunottamatta. Myöskin golfot, eli puliukkoasteella olevat vipparit, olivat joka yö edustettuina. Siellä täällä vilahti Pohjolan miehen vaalea tukka, mutta katosi pian jälleen naisparven joukkoon. Tytöt tiesivät kokemuksesta, että merimiehet ovat reiluja tarjotessaan ja maksaessaan. Hehän kuluttivat aina kaikki rahansa tavalla tai toisella. Ainakin puolet palkastaan he joutuvat luovuttamaan kiskureille, jotka käyttävät heidän tietämättömyyttään ja kielitaidottomuuttaan hyväkseen. Tavallisesti he maksavat tytöillekin liikaa. Ylittävät tavalliset taksat jopa viisinkertaisesti. Joskus taistelevat nuo tyttörukat oikein nyrkkeineen humalaisesta merimiehestä, koska kumpikaan ei haluaisi menettää rahakasta uhriaan.

DEMASIADO.

"Demasiado" tarkoittaa suomenkielellä "liikaa", "liian paljon". Ja Tenerifessä on naisia, "kalastajattaria", liian paljon. Heistä voidaan käyttää kolmenlaista nimitystä: "La puta", "La

mujer alegre" ja "La mujer fàcil". Huolimatta siitä, että naisia on liikaa, miehet ovat aina pienessä tarpeessa. Tämä johtuu taas sitä, että taksat ovat liian korkeat. Merimiehet ovat pilanneet varsinaisen asujamiston markkinat. On otettava huomioon, että hinta- ja palkkataso on Espanjassa erilainen kuin monissa muissa maissa. Euroopassa varsinkin. Ei siis ihme, että "iloisen naisen" ja espanjalaisen miehen välinen kuiskuttelu tuossa baarissakin päättyi usein miehen toteamukseen: "Demasiado".

Miehet eivät kuitenkaan jääneet ilman suloista seuraa, jos vain jaksoivat tarpeeksi odottaa ja halua riitti. Kun aamu alkoi sarastaa, oli osa tytöistä jäänyt ilman merimiestä. Silloin alkoivat "köyhien markkinat". Tyttö, joka alkuyöstä vaati 300 —500 pesetaa, lupasi "lähteä mukaan" jopa 50 pesetalla. Parempi vähemmänkin, kuin ei mitään, he arvelivat.

Kerran tuli aivan alkuyöstä eräs hauskannäköinen nuorukainen, joka tilasi lasin olutta ja istuutui pöytään. Nuorukaisen äidin ikäinen "neitonen" istuutui pojan viereen ja sanoi, että "pidetäänkö vähän hauskaa?". Ensin poika ujosteli, mutta kun oli juonut kolmannen oluensa, hän hiukan vilkastui ja kysyi:

— Paljonko sinä tahdot?

— Paljon, oli vastaus.

— Kuinka paljon?

— Saat, jos maksat 200.

— Minulla ei ole kuin 50 pesetaa, sanoi poika, sekä otti 50 pesetan kolikon taskustaan ja asetti sen naisen eteen pöydälle.

— Eikö sinulla ole todellakaan enempää rahaa?

— Ei.

— Milloin saat lisää?

— Ylihuomenna.

— Mutta tarvitsethan sinä huomennakin rahaa; tai asutko sinä kotona?

— Asun yksin.

— Voiko sinne mennä?

— Voi.

— Onko se kaukana?

— Se on aivan tässä lähellä.

Silloin nainen iski nyrkillä pöytään ja päsäti suustaan äänen, joka muistutti käärmeen suhahtamista, sylkäisemistä ja vihellystä, kaikkea samanaikaisesti. Camarero riensi heti paikalle, jolloin nainen pyysi vaihtamaan rahan pienemmäksi. Kun raha oli vaihdettu, antoi nainen pojalle 10 pesetaa ja sanoi: Tee se, mitä teet, nopeasti.

— Miksi?

— Että ehdin ajoissa tänne takaisin. Lähden vain huvikseni kanssasi, odotellessani "oikeita asiakkaita".

40 pesetaa on Suomen rahassa 216 markkaa.

Tulin aina noilta baarimatkoiltani vasta aamulla kotiin. Menin suoraa päätä vuoteeseeni ja vasta illalla heräsin. Eräänä iltana huomasin, että takkini sivutaskuun oli ilmestynyt joku paperi. Siihen oli melko huolimattomalla käsialalla kirjoitettu:

"Kysy Elenaa.
500 p:tas."

Heitin paperin heti roskakoriin ja itsekseni höpisin: "Demasiado". Seuraavana yönä — vain huvikseni — kysyin kuitenkin Elenaa. Elena oli 47 vuotias ja lihavahko demasiado maalattu nainen.

— Sinä tahdot? kysyi Elena iloisena ja yllättyneenä.

Silloin sanoin Elenalle vain kaksi sanaa. Ne ovat sanat, jotka tukkivat kerjäläisten suut, saavat hintakiskurit häpeämään ja ovat siis taikasanoja. Sanoin: "VIVO AQUI" (Asun täällä.) Noihin sanoihin sisältyy hieno huomautus: Minua ei petetä. En ole kuten ulkomaalaiset merimiehet ja turistit. Olen selvillä hinnoista ja en ole rikas. Parempi olisi ehkä sanoa: "Trabajo aqui". (Teen työtä täällä.) Sillä, joka tekee työtä Espanjassa, ei voi olla paljon rahaa. Niinpä Elenakin nyrpisteli nenäänsä ja luoden minuun melkein halveksivan katseen siirtyi lantioitaan heilutellen viereiseen huoneeseen. Tuon perääntymisliikkeensä hän teki majesteetillisen ylpeästi. Olisin todellakin tahtonut antaa Elenalle rahaa. Aavistin, ettei hän ulkonäkönsä perusteella voi saada riittävästi asiakkaita, mutta kaikella on kuitenkin rajansa. Tiesin, että hänen kauniit kilpailijattarensa tarjoavat hänelle ruokaa, samoin merimiehet, tosin tietämättään, sillä camarero yksinkertaisesti lisää jonkun enemmän humalassa olevan espanjaa taitamattoman asiakkaan laskuun Elenankin ruuan ja juomat.

Tulin tuntemaan Santo Domingon kanta-asiakkaat. Meillä, jotka kohtasimme siellä — aivankuin salaa — saman synnin äärellä, oli yhteinen salaisuus. Kaihoisin mielin muistelen vieläkin noita öitä. Kaivaten luon silmäyksen tuohon syntiseen baariin ja sen pahuudessaan lähes hyviin ihmisiin. Erään roomalaiskatolisen papin tavoin voin sanoa: — He ovat synneistään huolimatta parempia kuin me muut, sillä heidän nöyryytensä on Jumalamme edessä hyve.

Tuo pappi, köyhien ystävä, söi päivällä seurassani tuossa baarissa ja jatkoi:

— Ihmisen, jolla ei ole muuta taakkaa, ei muuta omaisuutta, kuin synti, on helppo heittää tuo "rikkautensa" ja astua alastomana meidän Herramme eteen. Oi poikani, poikani! Taivas on vain köyhiä ja syntisiä varten.

Tämän sanottuaan pappi päätti 42 markkaa maksaneen ateriansa juhlallisesti itsensä siunaten. Kulautti viimeisen vesitilkan juomalasistaan ja lähti. Tunsin itseni huonoksi ja kelvottomaksi, sillä minulla oli suuri pahe, suurempi kuin ilotyttöjen ammatti: En ollut tarpeeksi köyhä.

J. K. Kaislalahti

— No niin. Mitä meillä on ruokaa?

"ISOISTEN" HIMORUOKIA

Sanotaan, että ihmiselämän todellisia iloja on hyvän ja maittavan ruoan syöminen. Jos näin on, niin silloin pitää paikkansa myös sanonta, että makuasioista ei kannata kiistellä. Joka tapauksessa vatsa on vallinnut vallanpitäjiäkin, saati sitten tavallisia kansalaisia.

Monet historian nimekkäistä henkilöistä ovat olleet vatsansa palvojia siinä määrin, että heillä on ollut erikoiset "himoruokansa". Ei siis ihme, että tärkeitäkin valtiollisia asioita on kehitetty makuhermoja herkistäen ruokapöydän ääressä.

Niinkuin edellä jo mainittiin, makuasioista ei kanntaa kiistellä. Niinpä mieliruoatkin saattavat vaihdella sangen vaatimattomista aikaansaannoksista, mitä ihmeellisempiin laitoksiin. Joku saattaa vaihtaa esikoisoikeutensa, kuten Esau, joku taas panee alttiiksi henkensäkin, niinkuin kuningas Mathias Carvius himoitessaan viikunoita.

"Vatsa se on joka jalkoja kannattaa, eikä jalat vatsaa"

Tämä keskiajan lopulla elänyt Unkarin kuningas söi viikunoita valtavat määrät, sallimatta koskaan sitä, että hänen viikuna-annoksistaan olisi annettu ainoatakaan viikunaa muille. Kerran kuitenkin sattui siten, että hänen viikunoistaan oli mennyt osa muillekin. Tästä Corviuns sydämistyi niin, että sai sydänhalvauksen ja kuoli! Hän oli niin ollen himoruokansa uhri.

Roomalaisen suurherkutteli-

jan Trimalkion pöydässä oli monien muiden herkkujen ohella aina paistettu villisikaa, muuten ei herkkupöytä olisi ollut täydellinen.

Myös Kaarle Suuren sanotaan pitäneen kovasti villisianpaistista. Että hän saisi mielinmäärin syödä tätä herkkuruokaansa, oli villisika paistettava kokonaisena ja sellaisena tuotava pöytään.

Elämässään monenlaisia kokenut Ranskan kuningas Henrik IV ei ollut villisian syöjä, vaan oli ihastunut ostereihin siinä määrin, että voi samalla istumalla ahtaa vatsaansa satakin osteria. Sanotaan, että Henrik IV oli ihastunut myös kalkkunapaistiinkin. Ei kuitenkaan siinä määrin kuin Ludvig XIV, joka niinikään oli suursyömäri. Hän herkutteli mielellään lintupaisteilla, joista fasaanit, peltokanoja, puhumattakaan viiriäisistä, joita katosi ruokapöydästä hänen vatsaansa suorastaan uskomattomat määrät.

Preussin Fredrik Suuri oli taas ihastunut kalkkunapaistiin, tuohon Amerikan vanhalle mantereelle antamaan "lahjaan". Hänen lempiruokansa olivat myös tryffelit ja voitaikina, joita hän nautiskeli ilman kalkkunapaistiakin. Tryffelit täyttivät Fredrik Suuren taskutkin. Niistä oli mukava poimia tryffeleitä suuhun silloinkin, kun ei ollut tilaisuutta leikata kalkkunaa.

Kerrotaan, että Napoleon oli mieltynyt perunapaistikkaihin. Perunahan oli tuolloin vielä melko uusi lisä eurooppalaisessa ruokavaliossa eikä ole ihme, jos sotainen Napoleon siitä pitikin. Mutta erehtyisimme, jos luulisimme sitä hänen suurimmaksi herkukseen. Se tyydytti vain suuren sotapäällikön ruokahalun leirinuotioilla.

Milloin rauha ja tilaisuus sen sallivat Napoleon söi erikoisherkkuruokaansa kanipaistia, johon syntymäseudullaan suuresti arvostettuun ruokaan hän oli tottunut jo lapsuusvuosinaan Korsikassa. Kanipaistin ohella Napoleon oli myös suuresti ihastunut kahviin, jota hän saattoi juoda monta kymmentä kupillista päivässä.

"Vanha Frans Joosef" nautti suuresti "kanakukosta", ei kalakukosta, koska hän ei ollut "oikea immeinen", vaan Itävallan keisari. Tämä kanakukko valmistettiin siten, että kanapaisti päällystettiin taikinalla — siis kalakukon tapaan. Sikäläisissä oloissa tuolla valmisteella on oma, erityinen nimensäkin, nimittäin "gulasshi". Pienessä Tietosanakirjassa tosin sanotaan, että se on "paprikalla maustettu liharuoka", mikä viittaa unkarilaisiin oloisin. Mutta Itävallassahan se voi olln "hieman toisenlaista", varsinkin wieniläisten keskuudessa.

Kun Ruotsin kuningas Kustaa II Adolf oli täällä vierailulla, niin maakunnista kerättiin satoja kanoja paistiksi kuninkaalliseen juhlapöytään. Ruokaluettelossa mainitaan myös monet pasteijat ja leivokset.

Tunnettua on, että kuningas Kustaa II Adolf oli sangen "perso" hyvän perään, josta juoruaa hänen pyylevä olemuksensakin. On myös mainittava, että siihen aikaan pidettiin "hyvin katetusta ruokapöydästä".

Erikoisesti oli silloin suosiossa "lihavati", joka sisälsi runsaasti läskiä, häränlihaa, lammasta, hanhea ja erilaisia makkaroita. Voidaanko ajatella "täyteläisempää" ruokalajia! Kyllä siinä suursyömärikin täyttyi. Mutta paljon siihen aikaan ruokaa vatsaan painuikin — jos vain oli.

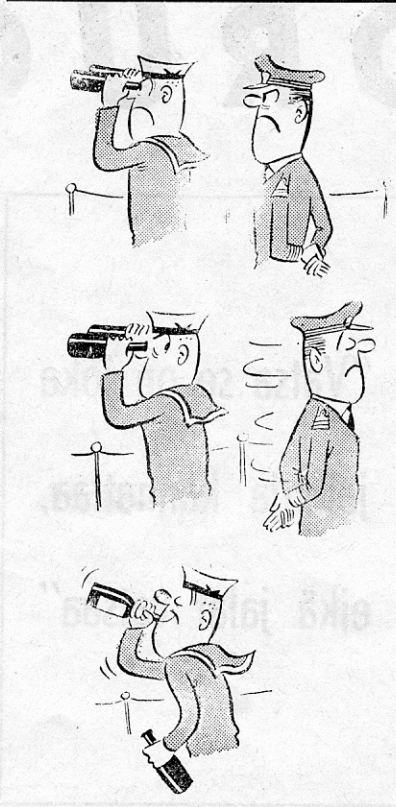

Ludvig XIV herkku, paistetut viiriäiset, miellytti myös Englannin kuninkaita. Yrjö V oli ihastunut tuohon herkkuun samaten kuin hänen poikansakin Yrjö VI.

Lintupaistit näyttävät houkuttelevan yleensä hallitsevia. Niinpä Japanin keisari Hirohito pitää erikoisesti pääskysistä, jotka ovat liotetut mureiksi ruususokeriliemessä ja kanlanrasvassa.

Mutta mieliruokansa on kruunaamattomillakin mahtimiehillä. Useat heistä pitävät maansa kansallisuusherkuista. Turkkilaisten erikoisherkkuna on lampaanpaisti. Lammas oli myös Kemal Pashan lempiruoka, jota hän höysti hyvillä juomilla.

Mussolini piti italialaisille tutusta makaroonista, minkä ohella hän nautti kanapaistia. Jälkiruokanaan ja aterioiden väliaikoina hän söi viinirypäleitä. Niistä hän varmaankin piti yhtä paljon kuin Corvius viikunoista, vaikka hänen (Mussolinin) päivänsä eivät päättynytkään samalla tavalla.

Hitler taas oli varhaisemmissa vaiheissa ihastunut "olutgulasshiin", mikä ei tässä nyt merkinne "olutkanakukkoa", vaan jotain muuta "hyvää". Mahtavuutensa päivinä Hitler söi vahvasti kanelilla höystettyä riisipuuroa ja perunaohukaisia.

Stalinin herkkua olivat lampaankyljykset hyvin rasvaisen kastikkeen kera, maustettu kala ja kaalipiiraat, nekin lampaanlihalla täytettyinä.

Melkoiseksi herkkusuuksi osoittautui niinikään presidentti Roosewelt, jonka mieliruokiin kuuluivat hanhenmaksalla täytetyt kyyhkyset ja voisulassa uiskentelevat taimenet.

Erikoisia ruokalajeja himoitsevat ovat kieltämättä suuria ruoan ystäviä. Mutta toisaalta on myönnettävä, että noissa mieliruokiensa syöjissä on jotakin muutakin omalaatuisuutta. Ja ehkäpä tuo omalaatuisuus on juuri ollut syynä heidän erikoisruokiensa valintaan.

Raa

Brittiläiset maih...

Jatkoa siv. 14.

ka Rommelin Afrikan armeija edennyt läpi pohjois-Afrikan ja lyönyt brittiläisen kahdeksannen armeijan kiivaissa taisteluissa. Rommel oli vaarallisen lähellä Niiliä. Britit, jotka olivat kärsineet suuria miehistö- ja materiaalitappioita valmistautuivat hyökkäämään El Alameiniin. Samaan aikaan suunnitteli Rommel operatiota, mikä veisi hänet Kairoon. Mikäli Rommel pääsisi Kairoon, joutuisi koko Itä-Afrikka rikkaine öljyalueineen hänen valvontaansa. Ja jos hän olisi päässyt päämäärään-sä, olisivat saksalaiset aivan hyvin voineet voittaa toisen maailmansodan.

JIM GORDON KERTOO

Jarruttaakseen Rommelin vauhtia ja antaakseen brittiläisille hajalle lyödyille joukoille kallisarvoista aikaa, ehdotti brittiläinen esikuntaupseeri, eversti Haselbon, uhkarohkeaa operatiota. Hän esitti, että pieni ryhmä kommandojoukkoja tekisi nopean iskun Rommelin Tobrukissa olevia öljysäiliöitä vastaan. Ilman Tobrukissa olevia öljyvarastojaan eivät Rommelin panssarit voisi päästä etenemään.

Ehdotus kulki virkatietä ja ennenkuin se oli saapunut ylijohdolle, oli se muuttunut suurten mittojen operatioksi, minkä tarkoituksena oli raunioittaa koko Tobruk — öljyvarastot, konepajat ja satamat. Tämä äkkiarvaamaton hyökkäys sai nimen "Sopimus".

Kun operatio "Sopimus" oli päätetty, tapahtui Libyan erämaassa merkillinen kohtaaminen. Eversti Haseldon, joka oli pukeutunut arabiksi, kiipesi pommikoneesta ja pudottautui jonnekin saksalaiste nmieh'ttämälle alueelle. Saksaa puhuva kersantti johdatti hänet läheisyydessä olevalle teltalle, jonne hänet toivotti tervetulleeksi saksalainen upseeri. Tämä upseeri oli kapteeni David Kyle. Tämä oli heidän ensimmäinen kohtaamisensa, vaikka he aikaisemmista kuulopuheista tunsivat toisensa.

Kyle oli SIG:n päällikkö — Special Identfication Group — maihinnousujoukko, jonka tehtävänä oli joko enemmän tahi vähemmän mahdottomilta tuntuvien tekojen suorittaminen. Pukeutuneina vihollisen asepukuihin he toimivat vihollisten linjojen takana vakoilu- ja sabotaasitehtävissä. Useimmat heistä olivat saksalaisia pakolaisia, joiden oli ollut pakko jättää isänmaansa Hitlerin valtaantulon jälkeen. Kyle oli kuitenkin itse englantilainen, brittiläisen konsulin poika. Hän oli elänyt Saksassa 14 vuotta. Hän puhui saksaa yhtä sujuvasti kuin vuokra-autonkuljettajat Berliinissä.

Juotiin kuppi teetä, minkä jälkeen Haseldon levitti esille kartan.

— Pyytäisin sinua, Kyle, viemään pienen joukon commandosotilaita Tobrukiin.

Kyle virnisteli. Tobrukhan oli Pohjois-Afrikan vahvimmin varustettu kaupunki.

— Miten monta sotilasta? hän kysyi .

— Seitsemänkymmentäviisi — lukuunottamatta omia miehiäsi. Ajamme Tobrukiin aamun sarastaessa. Sotilaiden on näyteltävä El Alameinissa vangittuja. Ne viedään Tobrukiin saksalaisten sotilaiden vartioimana — toisin sanoen sinun johdossasi.

Haseldon esitti suunnitelmansa pääpiirteittäin. — Valtaamme sillanpääaseman Tobrukin satamassa pommihyökkäyksen tukemana. Pidämme sen, kunnes laivasto laskee joukot maihin. Ja senjälkeen hävitämme koko Tobrukin.

— Mitä minun on tehtävä omille saksalaisilleni saavuttuamme Tobrukiin?

Haseldon naurahti. — Siellä on eräs saksalainen kenraali, joka asuu KFUM:ssä. Haluaisimme saada hänet mukaamme ikäänkuin sotamuistoksi. Ja laivaston merijalkaväki nousee maihin, räjäyttämään öljysäiliöitä.

— Onko meidän palattava erämaan halki, Kyle tiedusti.

— Ei. Se on liian vaarallista. Laivasto korjaa teidät mukaansa.

— Erinomaista. Minä pidän merimatkoista.

Kyle valitsi viisi miestä Tobrukin tehtävään. Weismann ja Wilenski olivat menettäneet omaisensa Auschwitzin kaasuuuneissa. Berg, Steiner ja Klein olivat lähteneet jo ennen v. 1939 Saksasta ja olivat asuneet sen jälkeen Palestiinassa. Kaikki olivat alle yhdeksäntoista ikäisiä. Kaikki olivat vaaleita, arjalaisia tyyppejä — ainakin natsien rotiteorioiden mukaan.

SIG oli maineeltaan koko Afrikan urheimman ja uhkarohkeimman yksikön maineessa. Jotta he pystyisivät operoimaan Rommelin joukkojen läheisyydessä, piti heidän olla enemmän saksalaisia kuin itse saksalaiset. Heillä oli vihollisen asepuvut, jotka oli otettu saksalaisilta vangeilta. Heillä oli saksalaiset alusvaatteet, sukat ja kengät. He polttivat saksalaisia savukkeita ja söivät saksalaista suklaata. Kylen ehdoton vaatimus oli myös täydellinen saksankielen taito. He marssivat kuten saksalaiset, tervehtivät toisiaan hitlertervehdyksellä. Heillä oli väärät henkilöllisyyspaperit, kirjeitä, ja he olivat tutustuneet Saksan menneen ajan historiaan. Heidän oli ajateltava ja kuviteltava olevansa saksalaisia.

Syyskuun toisena lensi Kyle "saksalaisineen" 1200 km Tobrukista etelään, ja yhtyivät Haseldonin joukkoihin. Kaikki hänen commandosotilaansa olivat vapaaehtoisia — kovin joukko, mitä milloinkaan on ollut Pohjois-Afrikassa. Jokainen mies täytti 6 jalan pituuden. He oli-

vat partaisia ja likaisia, mutta ulkonäöstä huolimatta monien kamppailujen veteraaneja, jotka kaikki olivat erinomaisia sotilaita.

Kolmantenatoista syyskuuta — päivää ennen hyökkäystä — kuormattiin kolmeen kuorma-autoon suuret määrät varusteita, radiokoneita, käsikranaatteja, aseita ja ammuksia. Varusteet suojattiin valkoisilla lakanoilla. Kun kaikki oli valmista lähtöä varten, puhui Kyle sotilailleen:

Älkää unohtako, että olette vankeja, hän sanoi. Yrittäkää näyttää alakuloisilta ja masentuneilta. Päät kumarassa. Te olette menossa sotavankileiriin Tobrukiin. Ja se ei ole mikään hauska juttu!

Senjälkeen hän kiipesi ensimmäiseen autoon ja antoi merkin lähteä liikkeelle. Klo 4 aikaan he olivat 50 kilometrin päässä Tobrukista. Sitten he suuntasivat marssinsa suoraan erämaahan päästäkseen linnoitettuun kaupunkiin johtavalle päätielle. He laskivat tarkoin, että perille saapuminen tapahtuisi illan hämärässä.

— — —

Pian he lähestyvät miinakenttiä ja murroksia. Italialaiset sotilaat olivat miehitysjoukkona porteilla. Kyle näytti kädessään henkilötodistustaan sekä erikoismääräystään. Hän kurottautui ulos autosta. Weisman, joka ajoi kuorma-autoa, hidasti vauhtia, mutta italialainen vartiosto antoi ilman muuta luvan jatkaa matkaa.

— Tämä kaikki kävi liian helposti, Kyle mumisi. He päästivät meidät sisään tutkimatta ainoatakaan paperia.

Kuorma-autot ajaa kumisivat portista sisään, italialaiset tervehtivät heitä onnitteluin ja tervehdyksin. Afrikan armeija ei suhtautunut millään tavalla ystävällisesti liittolaisiinsa ja joukot vannoivat ja kiroilivat heitä. Kylen "saksalaiset" noudattivat luontaista haluaan ja vastasivat samaan tyyliin. Siksi "saksalaiset" nousivat kuormavaunuista ja karjuivat "Schweinhund" sekä muita samanlaisia lempinimiä. Italialaiset eivät tehneet minkäänlaista yritystä saattueen pysäyttämiseksi.

Nyt he olivat linnoituksen sisäpuolella. Molemmin puolin tietä oli telttoja telttojen vieressä. Saksalaiset ja italialaiset sotilaat katselivat heitä tien varrella ja tervehtivät käsiään heiluttaen.

Ilta pimentyi nopeasti. Heidän edettyään viittasi Kyle erästä tien leikkausta — tuossa on pommivarma öljyvarasto. Meidän on palattava takaisin ja räjäytettävä se.

Kyle oli ollut Tobrukissa aikaisemmin, jolloin kaupunki oli brittien hallussa. Hän tarkasteli nyt ja etsiskeli sivutietä, minkä hän tiesi johtavan Marsa Sciausc-lahteen, jonka läheisyydessä oli paikka, josta piti muodostaa sillanpääasema.

Saksalaiset olivat rakentaneet uuden tien itään. Weisman käänsi kuorma-autonsa sivutielle, ja muut autot seurasivat esimerkkiä. Nyt oli matkaa enää kilometri heidän päämääräänsä. Sotilaat alkoivat riisua suojuksia aseistaan. Italialaiset joukot, jotka kulkivat edestakaisin autoilla tervehtivät iloisesti eivätkä havainneet mitään.

He olivat nyt ohittaneet keskustan ja ajoivat viettävää rinnettä kohti kahluupaikkaa. Nyt he olivat perillä.

Hypättyään autosta riisuutui Watler saksalaisesta asepuvustaan, mikä oli ikäänkuin polttanut häntä. Sotilaiden purkaessa varusteita pitivät Haseldon ja Kyle nopean neuvottelun.

Minun poikani puhdistavat niemekkeen, Haseldon sanoi. Sinä ja urhosi pidätte huolen siitä, että ranta on vapaana. Pankaa kuntoon merkkivalot sekä valmistautukaa vastaanottamaan laivaston maihinnousujoukot. Kun ne virtaavat kaupunkiin niin ole valmis sieppaamaan kenraali.

— All Right, Kyle sanoi. Mutta minun on otettava Walter avukseni.

— Jawohl, Walter vastasi irvistäen.

Samalla hetkellä pamahti Tobrukissa kivääri. Kolme laukausta kuului säännöllisin välijoin. Sotilaat kuuntelivat jännittyneinä.

— Kysymyksessä on lentohälytys, Kyle sanoi.

Kaukana merellä jylisivät pommikoneet. Kyle vilkaisi kelloa. Se oli yhdeksän. He olivat päässeet perille päämääräänsä tarpeeksi ajoissa. Nyt oli sotilailla aikaa kolme tuntia suojanaan pommilaivueet puhdistaa niemi ja valmistella maihinnousua. Keskiyöllä piti kahden hävittäjän — mikäli kaikki sujuisi hyvin — tuoda ensimmäiset maihinnousujoukot.

Saksalaisten ilmapuolustus aloitti torjuntansa. Samalla kun Haseldon marssi joukkoineen johti Kyle "saksalaisensa" pohjoiseen kohti Marsaesc Sciuasean rantaa. Kiivetessään ylös kallioita he havaitsivat pienen petonibunkkerin.

— Ei mitään laukaustenvaihtoa sen kanssa, mikäli se voidaan välttää, Kyle kuiskasi.

Pommitus ja ilmapuolustuksen ääni suojaisivat heidän yritystään, mutta käsiaseiden äänet saattoivat ilmaista jo Tobrukissa olevat joukot. Kyle tempasi bunkkerin oven auki ja syöksyi sisään sotilaineen. Toistakymmentä italialaista oli sisällä täydessä unessa. Kyle epäröi. Mutta näiden miesten oli kuoltava, jotta Tobrukiin tehty retki onnistuisi. Hän kumartui erään italialaisen yli — mies kuorsasi kevyesti. Kyle veti esiin jahtiveitsensä ja iski sillä miestä. Hänen miehensä ottivat toiset hengiltä. ainoakaan italialainen ei herännyt eikä aiheuttanut minkäänlaista melua.

Kommandojoukoilla oli nyt aikaa kolme tuntia. Kyle antoi miehilleen viimeisen määräyksen.

— Kun Haseldon on vallannut niemen, antaa hän sytyttää kaksi lyhtyä. Samalla sytytämme omat merkkivalomme maihinnousujoukkojen opastuksesi. Sen jälkeen meillä on aikaa räjäyttää öljyvarastot, konepajat ja satama.

Aika mateli. Niemeltä ei näkynyt mitään elonmerkkiä.

Kylen sotilaat istuivat eräällä kallionkielekkeellä ja pelasivat pokeria. Kyle kuunteli laineiden kohinaa kalliorantaa vastaan. Yö oli synkkä, eikä hän nähnyt vilaustakaan kahden lyhdyn valosta. Vasta puolen yön aikaan sytytettiin nimellä kaksi lyhtyä.

— Täsmälleen aikataulun mukaisesti! Kyle mumisi. Kerätkää nyt kortit pakkaan. Hän sytytti merkkivalot, jotka vilkkuivat joka kolmas minuutti. Sitten hän sijoitti miehensä strategisesti tärkeisiin paikkoihin pitkin rantaa. Mikäli kaikki tapahtuisi suunnitelman mukaisesti, saattoi ensimmäinen maihinnousujoukko saapua millä hetkellä hyvänsä.

Mutta kello puoli kaksi lähetti eversti Haseldon Kylelle tiedoituksen, ettei hänen ollut onnistunut saada radioyhteyttä.

Ilmoittakaa everstille, että jätämme Walterin rannalle. Minun on itse mentävä miehineni Tobrukiin ja siepattava kenraali. Käyköön miten kävi, mutta palaan takaisin hänet mukanani.

Lähetin mentyä sanoi Kyle: Mikäli joudumme eroon, niin tapaamme kahlaamon luona. Sitten hän taputti Watleria olkapäälle ja jatkoi: Nyt saatte pelata korttia siihen saakka kun alukset saapuvat. Watler tervehti heitä joukon alkaessa edetä kohti Tobrukin keskustaa ja siellä sijaitsevaa KFUM-hotellia. He eivät tarvinneet mitään suojaa — saksalaiset asepuvut riittivät.

Kyle havaitsi erään autotallin ja antoi miesten marssia sen eteen. Joku saksalainen kersantti, joka makasi riippumatossa ,nousi ylös ja tervehti. Kyle järjesti esikunta-auton kenraalin kuljetusta varten.

— NOPEASTI! Kyle käski.

Saksalaiset sotilaat avasivat kuuliaisina ovet. Mutta kersantti teki vastaväitteitä. Hän selitti kohteliaasti, ettei hän voinut luovuttaa ainoatakaan autoa ilman asianmukaista lupaa.

— Aivan niin! Kyle kivahti. Tietenkin! Hän veti esille jahtipuukkonsa. — Tässä on minun paperini, hän sanoi iskien puukkonsa kersantin rintaan. Samanaikaisesti tappoivat Wilenski ja Klein muut.

Nyt heillä oli esikunta-autonsa. Hetkeä myöhemmin he ajoivat pitkin katua Mercedes-Bentzillä. Meiner istui ratissa ja pysäköi muutaman minuutin kuluttua hienosti keskellä Tobrukin sydäntä olevan KFUM:n eteen.

— Odottakaa minua kaksikymmentä minuuttia, Kyle sanoi .Ellen siihen mennessä ole tullut takaisin, niin häipykää pois!

Hän astui sisään KFUM-hotelliin. Palvelupöydän takana ei näkynyt ainoatakaan ihmistä. Kyle tutki asukaslistaa ja näki siinä kenraali Steubenin huoneen. Hänkiiruhti toiseen kerrokseen, koputti ovelle. Mutta ei kuulunut mitään vastausta. Huone oli tyhjä.

Kellariin vievien portaiden yläpäässä oli vartio. Kyle vaati karskisti pääsyä kenraali Steubenin puheille. Vartiomies johdatti hänet käytävän päässä olevaan huoneeseen. Kyle kolkutti ovelle ja astui sisään. Siellä istui Steuben sylissään vaaleaverikkö.

Kului viisitoista minuuttia Steubenin juodessa lasinsa loppuun ja hyvästeltyä vaaleaverikön. Viimein hän seurasi Kyleä portaikkoon. — Eteisessä hän sanoi: — Minun on hieman siistittävä itseäni. Tulkaa mukaan!

Kyle seurasi häntä tottelevasti. Huoneessaan Steuben peseytyi ja vaihtoi puhtaan paidan päälleen. Yhdeksäntoista minuuttia oli kulunut. Kun Steuben oli valmiina lähtöön, oli kahdenkymmenen raja ylitetty.

— Onko teillä autoa? Steuben kysyi.

Kyle ilmoitti auton odottavan. Ainakin se oli odottanut. Mikäli hänen miehensä olisivat totelleet käskyä, olisivat he jo palanneet takaisin. Siinä tapauksessa hänen olisi ollut pakko tappaa Steuben heti heidän tultuaan kadulle. Kyle sormeili hihassaan olevaa pistoolia.

Kesti puolisen tuntia, ennenkuin Steuben oli valmis. Kyle hengitti raskaasti kulkiessaan alas portaita. Ulos tullessa hän katseli oikealle ja vasemmalle. Auto oli poissa!

— Missä auto on? Steuben kysyi ja hänen silmänsä säkenöivät vihasta.

Samassa ajoi Steiner auton heidän luokseen. Auto oli poistunut Kylen käskyn mukaan paikalta, mutta pysytellyt sentään hotellin läheisyydessä. Kenraali antoi määräyksen:

— Pysähtykää päämajan eteen! Sinne on vain kaksisataa metriä!

Steiner vilkaisi Kyleen, joka nyökkäsi.

— Se ei kestä kuin minuutin, Steuben sanoi, odottakaa tässä!

Kenraalin mennessä sisälle kuuli Kyle pommien viheltävän. Hän heittäytyi miehineen maahan. Ensimmäinen pommi putosi noin viidensadan metrin päähän, toinen 350 metrin päähän ja kolmas osui päämajaan. Todellinen täysosuma!

Kyle suuttui huolimatta siitä, että päämaja oli saanut täysosuman. — Riivatun idiootit! hän karjui. Tapiotte kenraalini.

Steiner, Wilenski ja Weisman nousivat ja pudistelivat vaatteitaan. Muut "saksalaiset" makasivat hiljaa — kuolleina.

— Riisukaa nämä asepuvut, Kyle käski. Minä en halua, että heidät haudataan saksalaisten kanssa samaan hautaan. Kolme "saksalaista" repi kaatuneilta saksalaiset asepuvut ja heitti ne palavaan autoon. Sitten he jatkoivat matkaansa rantaa kohti sanomatta sanaakaan.

— — —

Rannalla antoi Walter jatkuvasti valomerkkejä. Hän katsoi Kyleä ja teki avuttoman eleen. Tiheä sumu esti rantalinjalta kaiken näkyväisyyden. Kaukana saattoi epäselvästi erottaa harhailevan moottoritorpeedoveneen.

Vain kahdeksan miestä saapui torpeedoveneellä, siinä kaikki.

Mitä oli tapahtunut? Useita kuukausia jälkeenpäin selvisi, etteivät hävittäjät olleet voineet erottaa heidän valomerkkejään sumun takia. Tusinoittain torpeedoveneitä oli odotusasemissa navigeeraten aivan pimeässä. Koko invasioyritys oli täysi fiasko. Operatio Yhteisymmärrys täytyi keskeyttää.

— Palatkaa kuorma-autoilla! määräsi Kyle. Odottakaa minua kahlaamolla. Miesten poistuttua kiipesi Kyle tapaamaan Haseldonia. Saksalainen tykistö oli jo ottanut haarukkaansa ja saksalaiset ja italialaiset saapuisivat melko pian.

Kyle tapasi Haseldonin eräässä italialaisessa radiohytissä. Kaikkialla makasi haavoittuneita sotilaita. Haseldon oli käsittänyt hyökkäyksen epäonnistuneen, mutta hän oli luvannut

pysyä paikallaan 12 tuntia. Eräässä nurkkauksessa yritettiin radiolähettimellä saada yhteyttä Kairoon. Klo 4.52 mies sai viimein yhteyden. Kaikki tiesivät komennon — paluumatkalle!

— Kävi ikävästi, Haseldon sanoi kuivasti. Peli on pelattu. Pelastakoon itsensä joka voi.

— Tulkaa luokseni kuorma-autoihin eversti, Kyle sanoi. Ehkä voimme murtautua läpi.

Kiitos! Kyle, mutta kuorma-autot täynnä sotilaita — siitä ei tule mitään. Yritän murtautua itäänpäin.

He pudistivat kättä ja Kyle palasi kahluupaikalle. Watler oli pukeutunut jälleen saksalaiseen asepukuun ja istuutui kuorma-auton takaosaan Wilenskin kanssa. Heillä oli vielä täysi lasti dynamiittia ja räjähdysaineita. Weisman istui ohjaajan paikalle. Ennen heidän lähtöään Kyle sytytti kaksi muuta kuorma-autoa tuleen.

He ajoivat aistit valppaina. Äkkiä Kyle osoitti tien vierellä olevaa kivistä fasaadia. Se oli öljyvarasto, minkä räjäyttäminen oli heidän päätarkoituksensa. Varasto oli vartioimaton. — Mitäs ajattelet Weismann?

Weismann hymyili ja pysäytti auton. — O.K.

Weismannin ja Wileskin olless avartiossa purkivat Kyle ja Watler dynamiittia. Varasto oli valtavan suuri — ikäänkuin kaksi korttelia, ja se oli täpötäyteen ahdettu öljy- ja bensiiniastioita. Kyle ja Walter työskentelivät ripeästi, ja kymmenen minuutin kuluttua oli voimakas räjähdyspanos valmis.

Mutta samalla juoksi hengästyneenä Weismann. Pois! Heti! Saksalainen saattue on lähdössä merelle. Miten olisi, jos seuraisimme heitä?

— Miten monta kuorma-autoa kuuluu joukkoon? Kyle kysyi.

— Yhdeksän, Weismann vasstasi. Sadan metrin välein.

— Me menemme yhdeksäntenä, Kyle vastasi. Siinä on meillä suurin mahdollisuus häipyä täältä huomaamatta.

Ensimmäinen kuorma-auto ilmaantui juuri kurvaan. Jonkin ajan kuluttua saapui auto numero 2. Kyle laski rauhallisena ohiajaneet kahdeksan autoa. — Nyt, hän karjaisi!

Weismann käynnisti kuorma-auton. Hän pysytteli arviolta viidenkymmenen metrin päässä edelläajaneesta autosta. Weisman hiljensi vauhtia. Viimeinen auto ilmestyi kurvan takaa. Sen kuljettaja luuli ajaneensa liian nopeasti ja hiljensi vauhtia, kunnes välimatkat olivat taas järjestyksessä.

Kaupungin portilla pysähtyi johtoauto. Paperit tarkastettiin ja kulkue jatkoi matkaansa. — Toivokaamme, etteivät he pidä lukua autojen määrästä, Weismann mutisi.

Kulkue ei pysähtynyt. Viidentoista kilometrin jälkeen Weismann pudisti vakavasti päätään. Kyle tarkasti lämpömittarit. Moottori oli aivan kuumana.

Jäähdyttäjän täytyi olla melkein tyhjä! Weismann sanoi.

Moottori lakkoili ja pysähtyi sitten kokonaan. Weismann ohjasi sen tien viereen. Kyle kiipesi ulos. Hän seisoi auton vieressä viimeisen auton ajaessa ohi. — Saamme kyllä teidät pian kiinni, hän huusi kuljettajalle. Tämä ei ole mitään vaarallista.

Kuorma-auto jatkoi mat kaansa. Pian oli koko kolonna näkymättömissä.

He riisuivat nopeasti saksalaiset asepukunsa ja pukeutuivat brittiläisiin khakipukuihinsa, jotka heillä oli ollut kätkettynä autossa. Kyle heitti käsikranaatin kuorma-auton sisään, minkä jälkeen he alkoivat suunnistautua kohti erämaata. He marssivat Hatiet Etlan eteläpuolelle, mistä he toivoivat löytävänsä ne kuorma-autot, jotka olivat jättäneet lähtiessään marssimaan kohti Tobrukia. He jatkoivat marssiaan aina klo kahteentoista saakka ja katsoivat edenneensä tarpeeksi kauas tiestä. He kaivautuivat hiekkaan. Tästä lähtien marssisivat he vain öisin.

Huolimatta auringon kuumuudesta he olivat hyvällä tuulella. He olivat 150 kilometriä Hatiet Ettasta, ja he toivoivat olevansa perillä kolmen vuorokauden kuluttua. Mutta he eivät ottaneet erämaata huomioon.

Kaksikymmentäkahdeksan vuorokautta vyöhemmin he yhä jatkoivat marssiaan. He eivät osanneet suunnistautua hiekkaerämaassa, ja vain äärimmäisten ponnistusten avulla heidän oli onnistunut säilyttää hengenkipinänsä. Säilykkeiden ja hyljätyistä autoista saadun veden avulla olivat he ponnistelleet, mutta nyt uhkasi heitä lopullinen luhistuminen.

Kahdenkymmenenkahdeksannen päivän iltana he havaitsivat italialaisen leirin. Yöllä Kyle hiipi leiriin ja hänen onnistui anastaa säilykkeitä ja vesileilejä. Kyle sai näistä uutta voimaa, mutta muut kieltäytyivät jatkamasta matkaa.

Kaksi päivää Kyle pakotti heidät jatkamaan marssia, mutta lepotauot muuttuivat aina pitemmiksi. Ollessaan hetken ilman silmälläpitoa poisti Wilenski kasikranaatin varmistuksen ja räjäytti sen vatsaansa.

Kolmenkymmenenkolmen päivän kuluttua miehet havaitsivat arabikylän. Kyle ei havainnut minkäänlaista suojaa, joten he heittäytyivät hiekkaan lepäämään.

— Nyt minä menen, kapteeni, Weismann, sanoi. Walter teki samanlaisen eleen. Kyle yritti puhua miehille, mutta he eivät ottaneet enää huomioon hänen väitteitään.

Ja Kylen esittäessä vastaväitteitään miehet horjuivat kylään, missä heidät otettiin vastaan epäluuloisesti. Seuraavana päivänä heidät luovutettiin italialaisille.

Kyle jatkoi. Mitä lähemmäksi hän saapui El Alameinia, sitä useammin hän törmäsi vihollispartioihin. Ilman ruokaa ja polttavan janon vallassa hän jatkoi itsepäisestti matkaansa.

Marraskuun 28. päivänä havaitsi brittiläinen partio loppuunajetun miehen, joka tuli heitä vastaan erämaassa horjuen. Hänen asepukunsa oli riekaleina, hänen kasvonsa ja ruumiinsa olivat palaneet auringossa. Hän heilautti väsyneesti käsiään.

— Olen David Kyle, miehet kuulivat hänen mumisevan.

Hän oli taivaltanut erämaassa lähes kaksi kuukautta ja kävellyt 750 kilometriä. Kaikki muut operatio Yhteisymmärryksen osanottajat olivat kaatuneet tahi otettu vangiksi.

Arne Krassler

OLIN VAKOOJANA SUOMESSA

Jännittävä jatkokertomus alkaa tässä numerossa

I

Pakolaiset Suomenlahden takaa

Muistelmat tai elämäkerrat kai tavallisesti alkavat päähenkilöä itseään kuvaavilla yksityiskohtaisilla tiedoilla, jotka valottavat hänen kehitysvaiheitaan hamasta lapsuudesta alkaen, kertovat kehitysympäristöstä ja ystäväpiiristä, sekä vieläpä tai ehkäpä ennen kaikkea antavat selkeän läpileikkauksen koko vallitsevasta aikakaudesta. En kuitenkaan usko, että nämä tiedot tässä yhteydessä kiinnostavat lukijaa. Niinpä riittänee, jos mainitsen pitäneeni ja edelleen pitäväni itseäni yksinomaan saksalaisena, jos kohta vietinkin kasvukauteni Suomessa aina kuudennelletoista ikävuodelleni saakka, jolloin muutin Saksaan.

Toisen maailmansodan alkaessa oli vakaa aikeeni astua vapaaehtoisena armeijaan, mutta silloin vielä elossa olleen setäni avulla sain tilaisuuden tarjoutua Saksan salaisen Valtiopoliisin — Gestapon — palvelukseen. Mikä saattoikaan seikkailunhaluiselle nuorukaiselle olla suurenmoisempi mahdollisuus! Gestapolla oli silloin vielä tarunomainen sädekehä nimensä ympärillä, ja suurimmaksi unelmakseni syttyi halu saada muuttua yhdeksi noista teräshermoisista sankareista,

Toimitus on saanut käytettäväkseen alkuperäiskäsikirjoituksen, joka kertoo järkyttävistä ja jännittävistä kulissien takaisista tapahtumista Suomen kohtalonvuosina 1944—45. Kirjoittaja haluaa huomauttaa, että kaikki henkilönimet ovat tekaistuja ja että jos kuvattujen tapahtumien ja todellisuuden välillä on havaittavissa yhtäläisyyksiä, on se pelkkä sattuma.

jotka oman henkensä kaupalla vartioivat kolmannen valtakunnan turvallisuutta.

Urani ensimmäiset kuukaudet kuluivat Weimarin vanhassa yliopistokaupungissa, vaikkakin se kahdentoista miehen ryhmä, johon minä kuuluin, opiskeli kaikkea muuta kuin humaanisia tieteitä. Kuten arvata saattaa, jouduin melko pian sen jälkeen siirretyksi Suomeen, lähinnä kielitaitoni ja paikallisten olojen tuntemukseni takia. Ennen pitkää minut komennettiin takaisin Berliiniin, missä päätehtäväni oli koota ja yhdistellä eri asiamiehiltä saapuvat Suomea koskevat raportit ja samalla valvoa, että henkilöarkistomme pysyi päivän tasalla. Keväällä 1944 ilmoittauduin kuitenkin taas Helsingissä. Vasta täällä sain tietää, mikä aiheutti takaisin siirtämiseni.

Eestiläisiä pakolaisia ...

Eesiläisiä pakolaisia oli alkanut tulvia etelästä Suomenlahden takaa, kun oli käynyt selväksi, että venäläiset ennemmin tai myöhemmin tulisivat saamaan maan haltuunsa. Armeija — lähinnä rannikkopuolustus — teki parhaansa pysyttääkseen eestiläiset omalla maankamarallaan, mutta tiukennetusta valvonnasta ja telotusuhasta huolimatta kasvoi pakolaisten määrä niin, että Suomen-osastomme oli puututtava asiaan. Minun oli määrä kahden käyttööni asetetun apulaisen avulla toisaalta nopeasti selvittää, millä keinoin ja mistä paikoin pakolaiset saapuivat, jotta valvontaverkostomme saataisiin pitäväksi, toisaalta minun oli luetteloitava kaikki jo maahan saapuneet, jotta Suomen viranomaisilta voitaisiin vaatia heidän takaisin luovuttamistaan.

Virallisesti minun tehtäväni oli etsiä Saksan armeijasta paenneita rintamakarkureita, sillä sitähän ainakin suurin osa miespuolisista pakolaisista oli. He olivat astuneet armeijaamme joko vapaaehtoisina, sitten heidät oli mobilisoitu työjoukkoihin, ja nyt, tiukan tullen, he jättivät paikkansa ainoana ohjesääntönään "pelastakoon itsensä ken voi".

Ensimmäisen kerran vaatimattoman urani aikana ryhdyin työhön hiukan epäröiden. Olimmehan jo kokeneet, etteivät suomalaiset suinkaan tanssineet meidän pilliemme mukaan, he jopa olivat niin jyrkästi antaneet ymmärtää maahan aikaisemmin saapuneiden juutalaisten olevan Suomen hallituksen suojelemia poliittisia pakolaisia, että meidän oli ollut peräydyttävä ja luovuttava vaatimasta heitä takaisin. Huolimatta siitä, että itse Gestapon päällikkö, Heinrich Himmler, henkilökohtaisesti kosketteli näitä seikkoja käydessään Suomessa pari vuotta aikaisemmin. Olin varma siitä, että nytkin kävisi samoin.

Miksi vainosin noita ihmisiä?

Hallituskadun varrella sijaitsevaan matkustajakoti Heimolaan oli eestiläisiä majoitettu suuri joukko. Niinpä marssin siviilivaatteissani oitis sinne. En osannut sanaakaan eestiä, mutta suomenkielellä tulimme toimeen. Olin etsivinäni muuatta tekaistua henkilöä, Tallinnasta kotoisin olevaa Anton Mägeä, jonka muka olin kuullut päässeen pujahtamaan turvaan tänne Suomeen. Laupias taivas, miten yksinkertaisia ja luottavaisia nuo ihmiset olivatkaan. Minun tuskin tarvitsi kysellä heiltä mitään, he antoivat kaikki tietonsa kuin tarjottimella. Tietysti vasta sitten, kun alkukankeudet oli voitettu ja ne pari, jotka osasivat saksaa, uskaltautuivat puhumaan sillä kielellä. He olivat vuorenvarmoja siitä, että Suomi oli kuin Gibraltar, jonka hellässä hoivassa heitä odotti tyyni tulevaisuus. Kunhan vain alkuvaikeuksista selvittiin. Saksalaisia oli syytä varoa, he sanoivat. Saksalaiset olivat petoja, ja heidän urkkijoitaan kaikkialla... Puhuja alensi ääntään ja vilkaisi vaistomaisesti ikkunoihin. Uskoinko minä, että suomalaiset sittenkin ehkä luovuttaisivat heidät saksalaisille? Nimittäin ne, jotka todella olivat saksalaista asepukua kantaneet?

Olin samaa mieltä, että oli syytä noudattaa mitä suurinta varovaisuutta. Vihjaisin, että eräs korkea viranomainen oli sukulaiseni ja että mielelläni käyttäisin vaikutusvaltaani heidän hyväkseen — juuri siinä tarkoituksessa olin saapunut etsimään "ystävääni Anton Mägeä".

Kymmenkunta nuorta miestä oli ympärilläni pienessä huoneessa. Kaksi tuntia kesti ensimmäinen keskustelumme. Ilma sakeni tupakansavusta. Minä poltin ehkä enimmin koko joukosta. Kun myöhään iltapäivällä astuin kadulle, olin syvissä mietteissä. Mikä minua vaivasi? Eihän suinkaan ollut ensimmäinen kerta, jolloin kuulin tällaisia tarinoita. Mutta luulen, että juuri tuolloin hiipi ensimmäisen kerran mieleeni kysymys: Miksi vainosin noita ihmisiä?

Myöhäisen iltapäivän varjot laskeutuivat talojen väliin. Harmaata ihmismassaa uupumuksesta väsynein kasvoin tungeksi jalkakäytävillä. Samanlaisia kasvoja oli Saksassakin. Mutta kasvot tuolla pienessä hotellihuoneessa olivat hehkuneet innostuksesta ja uskosta, että uusi elämä oli heille alkamassa. Kaiken sen jälkeen, mitä he olivat kokeneet.

Ihmisiä salakuljetetaan

Ja varmasti nytkin, illan suojelevan pimeyden saapuessa kyyhötti ihmisjoukkoja Suomenlahden eteläranniikon puiden siimeksessä. He olivat kyyhöttäneet siellä viluissaan, nälissään, vuorokauden toisensa jälkeen vain odottaen, uskaltamatta poistua paikoiltaan, sillä kukaan ei tiennyt, milloin heidän "hyväntekijänsä", suomalaiset salakuljettajat ja kalastajat saapuisivat. Viisituhatta silloista Suomen markkaa — melkein pieni omaisuus — oli käypä hinta hengeltä ja pieneltä tavaranyytiltä... Saatoin melkein nähdä silmissäni, miten avoimissa kalastajaveneissä taisteltiin paikoista... ei, nuo miehethän olivat kertoneet, että suomalaiset itse viittasivat, kenet halusivat mukaansa, ensin naiset ja lapset, sitten vasta miehet, ja muutamat noista matkustajakodissa tapaamistani miehistä olivat odottaneet toista viikkoa, ennenkuin pääsivät mukaan. — Odottakaa, me tulemme kyllä takaisin, oli salakuljettajien ainoa lohdutus niille jotka eivät olleet mahtuneet veneisiin, vaikka he polvillaan ja seteleitä tarjoten olivat rukoilleet armoa.

Mutta kysymys ei ollut vain meren voittamisesta. Rannikon ulkopuolella partioivat saksalaiset raskaat pikamoottorit valonheittimineen. Salakuljettajat tekivät pitkiä kierroksia pitkin rannikkoa, jotta heidän lähtöpaikkansa jäisi tuntemattomaksi, sitten avomerelle... Nyt oli kaikki hiuskarvan varassa. Jossakin taivaanrannalla leimusi pieni valonheitin, joka pyyhälsi pitkin merenpintaa. Joskus joutuivat veneet palaamaan takaisin maihin seuraavaa yötä odottamaan, joskus tavoittivat vartiomoottorit ne, konekiväärit papattivat, armoa ei kysytty, ei tarjottu, raskas sotilasmoottori syöksyi päin avointa kalastajavenettä, joka ryskyen murskautui kahtia, luotisarjat piiskasivat laineita veden varaan joutuneiden ympärillä...

Minua puistatti.

Kuka osti Saksan rahaa?

Suomessa pakolaiset ilmoittautuivat viranomaisille, jotka luokittelivat heidät samantien työvelvollisiksi ja antoivat heille senmukaisen henkilöllisyystodistuksen, heidät majoitettiin, ruokittiin... Kaikilla oli Saksan rahaa mukanaan, mutta yhdeltä Saksan markalta maksettiin mustassa pörssissä kaksi ja puoli Suomenmarkkaa, kun virallinen vaihtokurssi oli parinkymmenen korvilla. Kuka mahtoi täällä ostaa Saksan rahaa? Suomen Pankkiko?

Työssäni osoittauduin saamattomaksi. Silloin en itsekään ymmärtänyt, mistä se johtui. Tosin luetteloin tunnontarkasti jokaisen sielun, josta vain sain vihiä, mutta niistä luetteloista ei meillä ollut mitään hyötyä, kuten on tunnettua. Ainoastaan kaksi salakuljettajien etappia Eestin rannikolla pystyin osoittamaan, mutta yllätystarkastuksissa niistä vedettiin vesiperä.

Kreivi von Hügel itse saapui Tukholmasta moittimaan meitä — eestiläisiä oli alkanut saapua sinne Helsingin kautta. Muodostimmeko me vain pelkän seulan, jossa ei pysynyt mitään? Toinen apulaisistani antoi ymmärtää, etten ollut toimittanut edelleen muuatta hänen laatimaansa peitepiirrosta eräistä Kundasta länteen sijaitsevista etapeista. Kielsin koskaan saaneenikaan sellaista häneltä. En tietystikään voinut myöntää, että se paraikaa oli pape-

reitteni joukossa lukkojen takana. Edellisenä päivänä olin sitä viimeksi silmäillyt, mutta en katsonut voivani antaa sitä esimiehelleni, koska en mielestäni olut saanut riittäviä todisteita sen paikkansapitävyydestä. Silloin tosiaan uskoin noihin verukkaisiin, joita itselleni esitin. Vasta kauan, kauan jälkeenpäin ymmärsin, että aivoni olivat keksineet minua itseäni varten verukkeita verukkeita verukkeiden jälkeen, jotta en luovuttaisi käsistäni mitään sellaista, joka saattoi merkitä tuskaa ja kuolemaa niille ihmisille, jotka ilman omaa syytään olivat menettäneet kotinsa, isänmaansa ja omaisensa, mutta eivät vielä toivoa valoisammasta tulevaisuudesta.

Myönsin avoimesti epäonnistuneeni tehtävässäni ja anoin siirtoa armeijaan, rintamalle. Pidin pääni myöhemmistä, jyrkistä puhutteluista huolimatta. Huolimatta siitäkin, että joutuisin tavalliseksi rivimieheksi voimatta käyttää hyväkseni jo saavuttamiani ansioita.

En aavistanut, että puolta vuotta myöhemmin olisin jälleen Helsingissä, mutta sillä kertaa vihollismaan vainottuna vakoojana.

Jatkuu.

SYYTTEITÄ KERRAKSEEN

30.356 ihmisen murhaamisesta

Länsi-Saksassa alkoi joitakin aikoja sitten sotarikollisoikeudenkäynti. Syytettynä on natsien Minskin alueen turvallisuuspoliisin 13 jäsentä, joiden omallatunnolla on noin 70.000 juutalaisen ja muita kansallisuuksia edustavien ihmisten surmaaminen. Pääsyytetty on 49-vuoias Georg Heuser (kuvassa), jota yksinään syytetään 30.356 ihmisen surmaamisesta. Ennen pidättämistään heinäkuussa 1959 Heuser toimi Reininmaan-Pfalzin rikospoliisivoimien päällikkönä.

→

Algerian johtaja Ben Bella

Algerian pääministeri Ben Bella sai sydämellisen vastaanoton vieraillessaan alkusyksystä USA:ssa osallistuessaan YK:n istuntoihin. Kuvassa Ben Bella tunnetun neekeripapin ja rotuerottelun vastustajan Martin Luther Kingin seurassa. Ben Bellan seuralaisten antamien tietojen mukaan kutsui pääministeri pastori Kingin vierailulle Algeriaan ja tämä vastasi kutsuun myöntävästi.

Aina vain Brigitte...

Maailmanmaineen saavuttaneen elokuvanäyttelijä Brigitte Bardot'in tuntenee jokainen. Tämä 27-vuotias ranskalainen kuuluisuus on kuitenkin nyt kertonut olevansa väsynyt kaikkeen ja lopettavansa filmipuuhansa kokonaan. Saapas sitten nähdä miten käy? Kuvassamme Brigitte muuassa elokuvansa kohtauksessa.

Merirosvo...

Jatkoa siv. 6.

sellaiselle kohdalle rannikkoa, missä asusti Keski-Amerikan villeimmät intiaanit. L'Ollonais luuli, että hän voi kohdella intiaaneja samaan tapaan kuin espanjalaisia ja johti miehensä urheasti maihin. He joutuivat intiaanien vangiksi. He saivat läpikäydä kauhistuttavan piinan ja kidutuksen, kunnes heidät "lopuksi" hakattiin kappaleiksi. Yhden miehen onnistui päästä vahingoittumattomana pakoon, ja hän kertoi Tortugassa kohtalosta, minkä verenhimoiset intiaanit olivat valmistaneet julmalle merirosvolle, L'Ollonaisille.

AKATEEMIKKO VÄINÖ AALTONEN

Motto:

Mitä kauniimpi ja viehättävämpi on koti, sen vapautuneemmaksi kirkastuu ihmissielu taiteelliseen luomisvoimaansa.

Akateemikko Väinö Aaltonen

Noin kolmekymmentä vuotta sitten jouduin kirjailija Oiva Paloheimon kanssa taiteilijakahvila "Brondalle", jossa tulin tuntemaan nykyhetken kuuluisimman kuvanveistäjämme, nykyään akateemikko Väinö Aaltosen. Ystävyytemme on jatkunut vuosien kuluessa. Tosin hän on ollut antavana puolena viimeisten vuosieni sairausaikoina, mutta hänhän on ollut auttavana kätenä monille nuorille taiteilijoille ja kirjailijoille muillekin.

Tarkoituksena oli puhua Väinö Aaltosen uudesta kodista Kulosaaressa, josta pääasiassa kuvatkin ovat. Talon on piirtänyt ja suunnitellut taiteilijan arkkitehtipoika Matti Aaltonen. Se, Raitalahden mutkassa, suo suurenmoisen merinäköalan Vanhankaupunginlahdelle. Siellä syntyvät monet suuret taiteelliset ideat ja luomusten hahmoittelut. Akateemikkohan on vielä alle seitsemänkymmentä, ja ottaen huomioon hänen mainion terveytensä, joka johtunee nuoruudenajan urheiluharrastuksista – Aaltonenhan oli nuoruudessaan painin harrastaja. Tosin hän ei ollut kilpailupainija, koska se varmaankin olisi hajoittanut Taidekoulun käyntiä ja kilpapainia.

Monet lukijat eivät varmaankaan tunne Osuustoimintamonumentin ja Aleksis Kiven patsaan tekijää ja luojaa. Kirjoittajan on vaikea määritellä hänen persoonaansa, mutta sen kuitenkin uskallan sanoa, että hän on tuntemistani ihmisistä inhimillisin ja luonteeltaan suurenmoisin tuntemistani ihmisistä. Ehkäpä se johtunee siitä, että hän on syntynyt Kaarinan pitäjässä kylärääätälin poikana. Koti ei ollut millään tavoin varakas, vaikka äiti olikin Värrin tunnettua talonpoikaissukua. Joissakin kirjoituksissa väitetään, että Aaltosessa olisi osittain Italialaista verenperintöä, mutta Aaltonen itse pitää sitä

myyttinä. "Voihan puhtaasti suomalainenkin taiteilija nousta suurempiinkin korkeuksiin", sanoo Aaltonen.

Turun Taidekoulussa Aaltonen opiskeli pääasiassa maalausta. Kuvanveistäjäksi Aaltonen on suoraansanoen itseoppinut. Ainoana ohjeenaan Victor Westerholmin neuvo: "Ruveta tutkimaan itseään ja luontoa, ja aloittaa kylmästi vain kuvanveisto." Tosin myöhemmin olen kuullut häneltä itseltäänkin, että merenranta luo graniittisia veistoksia joita harva ihminen ymmärtää, mutta joista kuvanveistäjä näkee graniitin luonteen ja suuruuden sekä sen muotokauneuden.

Syntymäkoti, josta Aaltosta avustettiin Turun Taidekouluun, on varmaankin jäänyt nykyisen akateemikon ja maailmanmaineen saavuttaneen taiteilijan mieleen. Avustihan häntä sisaret, ja ne erikoiset lisäpaketit, jotka äiti sovitti paketteihin lämmittivät nuoren opiskelijan sydäntä. Niistä muistoista kai johtunee, että akateemikon ja arkkitehtipojan välit ovat niin toverillisen lämpimät.

Äiti on ollut monen veistoksen ja maalauksen alkuinnoittaja. Parrakas monumenttaalinen isä on myöskin ikuistettu Aaltosen taiteessa. Aaltosen taiteellisista luomuksista on kirjoitettu kokonaisia teoksia. Niitähän on satamäärin, mutta kaikkein rakkain työ lienee kuitenkin toisen räätälinpojan Aleksis Kiven patsas, jossa ihmissielun herkimmät reliefit sydämeni laulu ja keinumorsian ovat löytäneet kuvaamataiteen herkimmät kuvaukset.

Nuoruudessaan Aaltonen sai suoranaista ammattiopetusta ja monia hyödyllisiä ja käytännöllisiä neuvoja tavallisilta kivenhakkaajilta kotiseudullaan Hirvensalossa. Hän on tehnyt opintomatkoja Ranskaan, Italiaan ja Englantiin. Myöhemmässä vaiheessa hän on tutustunut Amerikan sekä Neuvostoliiton taidesuuntiin, mutta jokatapauksessa hän on pysynyt suomalaisella linjallaan, joka erikoisuudessaan onkin luonut hänelle maailmanmaineen, jopa "rautaesiripun" molemmin puolin.

Viimeisin valmistunut työ kirjapainotaidon luojan Guttenbergin muotokuva meni äskettäin Saksaan.

Sitä suunnatonta uutteruutta ja monumenttaalisten töiden sarjaa löytynee tuskin kenelläkään toisella kuvanveistäjällä. Lisäksi Aaltonen on maalaustaiteen alalla luonut unohtumattomia henkilöhahmoja.

Aaltonen on luonut ja luo edelleen lujia töitä, joita tuskin syntyy vuosisatoihin. Kotinsakin hän on luonut kauneuden tyyssijaksi. Toivoisimme vaan, että hänelle jäisi enemmän aikaa oleskella kotinsa kauniissa ilmapiirissä.

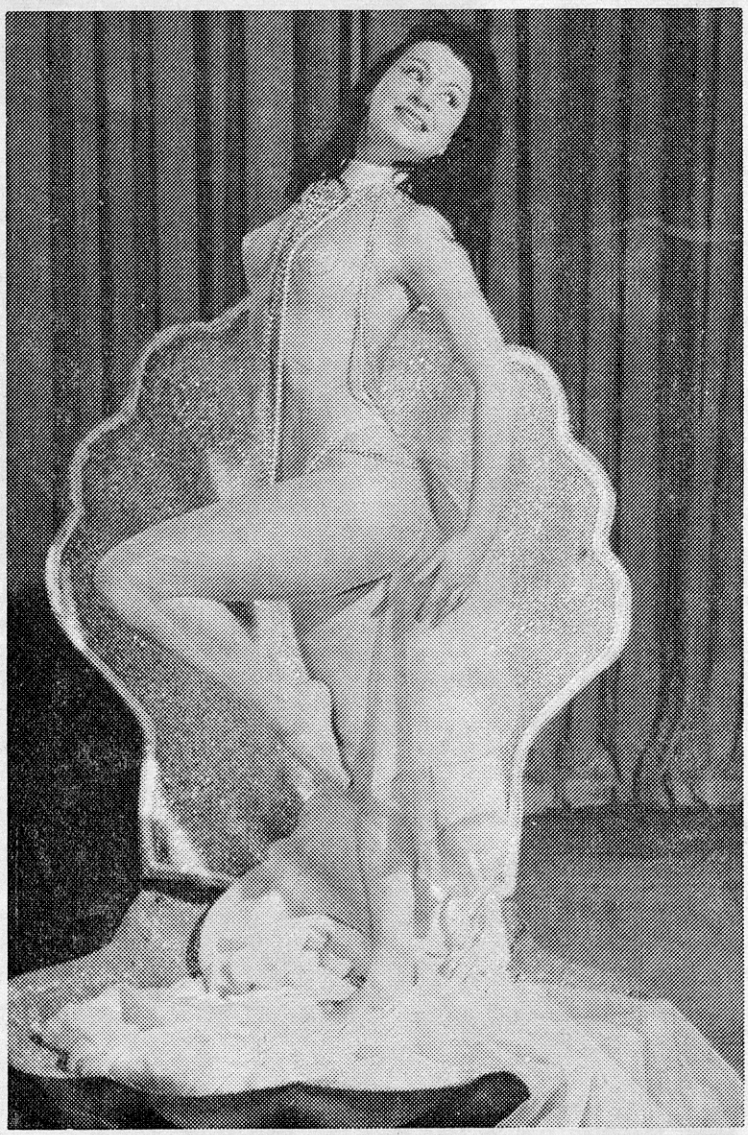

Hän on Charlotte Opal, ranskalainen tähtiesiintyjä, joka tunnetaan mm. esiintymisistään Ravintola Kaivohuoneella Helsingissä. Hänen tanssinumeronsa "Helmi ja simpukka" herätti ansaittua huomiota.

RAKKAUS-ELÄMÄN TIENVIITAT

On teos, joka on tarkoitettu kaikille niille, jotka haluavat oppia täydellisen rakkauden salaisuudet.

Kirjan sisällöstä mainittakoon:

- Onko ihmisellä oikeus sukupuolitunteensa vapaaseen **tyydyttämiseen?**
- **Huonot** naiset ja **huonot** miehet.
- Sukupuolielimet ja niiden toiminta.
- Onko meidän kokeiltava ennen avioliittoa?
- Kiihkoutuskohteet.
- Syntyvyyden säännöstely ja ehkäisykeinoja.

Tässä vain muutamia niistä kysymyksistä ja asioista, joita kirja käsittelee, sillä kirjassa on yli 230 sivua.

Kirjan hinta vain mk 450:–, ja lähetetään se postivapaasti rahan seuratessa tilausta. Postiennakolla tilatt. postikulut lisätään hintaan.

T:mi KIRJOLEHTI
Oulunkylä

HAROLD LLOYD — eräs tunnustetuimmista koomikoista mitä elokuvahistoria tuntee. Kuvassa hän näyttää George Eastman-palkintoaan, jonka hän muutama vuosi sitten sai vastaanottaa tunnustukseksi uraauurtavasta työstään elokuva-alalla. Nyt 68-vuotias Lloyd viettää rauhallista elämää Hollywoodin ulkopuolella olevalla tilallaan. Harold Lloyd aikoo piakkoin tehdä come backin ja hänen elokuvansa nimeksi tulee Harold Lloydin koomikko-elämää.

Uusi MIESTEN MAAILMA saapuu entistä sisältörikkaampana ja pirteämpänä lähiaikoina jälleen tervehtimään teitä.